

Solidarność młodych

Gdynia 2014

Opracowanie redakcyjne

Daniel Górnicki

Wydawca

Fundacja Pomorska Inicjatywa Historyczna

www.fundacja-pih.pl

Skład

Andrzej Kołodziej

Fotografie, reprodukcje prac i kopie dokumentów wykorzystane w publikacji pochodzą ze zbiorów Fundacji Pomorska Inicjatywa Historyczna w Gdyni

Gdynia 2014

ISBN 978-83-62631-09-4

Publikacja przygotowana przez Fundację Pomorska Inicjatywa
Historyczna wspólnie z uczniami szkół gimnazjalnych
i ponadgimnazjalnych w ramach projektu ***Solidarność dla "małych"***
realizowanego z Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w roku 2014.

Spis treści:

1. Dlaczego Solidarność?
2. Siły zła: Sowiety i agentura
3. Żołnierze Wyklęci – Ojcowie Sił Dobra, Wyklęci komandorzy
4. Grudzień '70 masakra na Wybrzeżu
5. Codziennosc w PRL-u
6. Kościół Ostoją Solidarności
7. Siły Dobra – organizacje w latach '70
8. Siły Dobra: Ludzie Sierpnia '80
9. Stan wojenny '81 – czołgi kontra zwykli ludzie
10. Zadymy – honorowi buntownicy z wyboru
11. Harcerze w opozycji
12. Humor– pogoda ducha w ucisku
13. Historia zapisana w pieśniach
14. Poczta strajkowa i więzienna
15. Okrągły stół – karty zostały rozegrane

Dlaczego Solidarność?

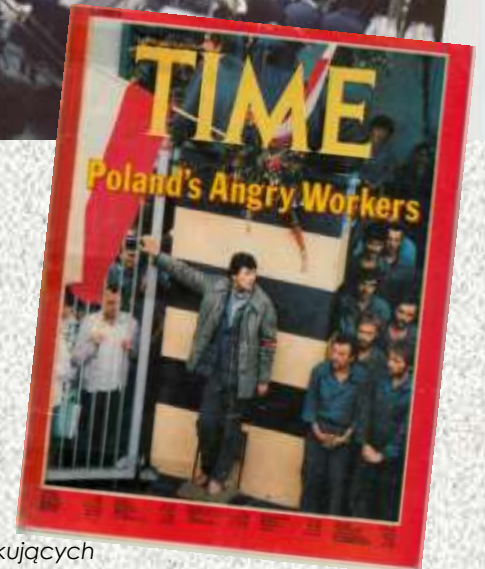
Jak wyglądały te strajki i przeciw czemu się buntowano? Zobaczmy kilka zdjęć ze strajków w stoczni Gdańskiej i Gdyniejskiej, od nich bowiem zaczęła się Solidarność.

W sierpniu 1980 coś się zaszło, jakiś przetom, rewolucja... Była to polska rewolucja zwycięska zwykłych ludzi, robotników, stoczniovców, pielęgniarek, lekarzy, studentów, nauczycieli, spawaczy, monterów, którzy zamiast walczyć przeciw niesprawiedliwości z bronią w ręku, przeciw sobie, zaczęli buntować się miłością, braterstwem, właśnie solidarnością, poprzez strajki okupacyjne w stoczniach w Gdańsku i w Gdyni, a potem w zakładach pracy w całej Polsce.

U góry i po prawej robotnicy Stoczni Gdynia im. Komuny Paryskiej oraz Portu gdyńskiego.

Jak widać strajkowano nie tylko stojąc i krzyżąc groźne hasła, lecz również poprzez modlitwę, Mszę Świętą, uciekano się do Boga z prośbą o pomoc. Okładka zagranicznego pisma TIME. Na Zachodzie było głośno o naszych robotnikach.

Poniżej hasła strajkujących zapisane na ścianie. Cierpliwość i bunt to podstawa strajku.

Jeden z robotników, a właściwie przywódca strajku w stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni - Andrzej Kołodziej prezentuje zrobiony przez kolegów styropianowy domek, który służył za schronienie ;) podczas wielu dni na terenie stoczni. Jak Wam się podoba? Zrobilibyście lepszy? Nie wątpię...

Jednak po co to wszystko? Dlaczego nasi rodzice postanowili strajkować? Nie było im dobrze w PRL-u? w państwie komunistycznym? Nie było! ale z jakich przyczyn, przeciw czemu walczone? **Walczone o godne warunki pracy, wolne soboty, dobrą płacę aby można było wyżywić rodzinę, walczone w końcu o to aby władza liczyła się ze zwykłym człowiekiem...**

Postępujmy się tabelką ukazującą bunty Polaków przeciw komunistom w XX wieku aby zrozumieć, jak bardzo zbrodniczy był sowiecki totalitaryzm, który ogarnął nasz biedny polski naród na blisko 50 lat. Przekonajmy się jak wiele krwawych ofiar musieli ponieść nasi rodacy aby wywalczyć sobie wolność. Pamiętajmy jednak, że nie kierowała nimi nienawiść do komunistów, ale obrona własnego honoru, życia ich rodzin, praw, wolności, wiary oraz Rzeczypospolitej.

WALKA POLAKÓW O WOLNOŚĆ W PRL-U

dekada	40'	50'	60'	70'	80'
Kto walczy?	Żołnierze Wyklęci, Kościół Katolicki	Żołnierze Wyklęci, Robotnicy, Ludzie Kultury, Kościół Katolicki	Ostatni Wyklęty ginie w '63 (Józef Franczak "Lalek"), Studenci, Kościół, Ludzie Kultury, Robotnicy	Robotnicy (masakra w Gdyni '70), Kościół, Młodzież, Ludzie kultury	Solidarność (powstaje w sierpniu '80) – pracownicy z zakładów pracy w całej Polsce i ich rodziny – całe społeczeństwo polskie. Solidarność Walcząca (grupy bardziej zakonspirowane), Kościół Katolicki, pomoc humanitarna i polityczna Watykanu (Jan Paweł II) USA (Ronald Reagan) i Anglii oraz społeczeństw demokratycznych np. Francji.
Jak?	Akcje zbrojne w obronie suwerenności Rzeczpospolitej z granicami sprzed II Wojny Światowej. Walka o wolność wyznania i sumienia – sprzeciw wobec narzucanego ateizmu.	Akcje zbrojne – ciąg dalszy. Wyklęci. W '53 prymas Wyszyński wypowiedział słynne "Non possumus" (nie możemy pozwolić na obsadzenie stanowisk kościelnych przez komunistów). Strajk robotników w Poznaniu '56, który przerodził się w czyn zbrojny. W '56: odnowienie Ślubów narodu polskiego (ślubów lwowskich sprzed 300 lat). Wielka Nowenna prymasa Stefana Wyszyńskiego jako przygotowanie narodu do rocznicy Tysiąclecia Chrztu Polski. (Milenium)	'66: Milenium - rocznica tysiąclecia Chrztu Polski. Miliony ludzi uczestniczą w obchodach na Jasnej Górze. Marzec '68: strajki studentów. Słynne wystawienie sztuki teatralnej „Dziady” o charakterze niepodległościowym w '68.	Krwawe strajki na Wybrzeżu w '70: Gdynia, Gdańsk, Elbląg, Szczecin. Czerwiec '76: Masowe strajki w całym kraju. Powołanie Komitetu Obrony Robotników (KOR), który pomagał rodzinom aresztowanych opozycjonistów oraz przekazywał informacje o strajkach na Zachód. Powołanie Wolnych Związków Zawodowych w zakładach Wybrzeża – początki Solidarności. Wybór Papieża Polaka: '78 i jego pierwsza pielgrzymka do Polski w '79. Słynne słowa Papieża w Warszawie: „Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze Ziemi, tej Ziemi.”	Strajki pokojowe na Wybrzeżu w sierpniu '80 Budowa pomników upamiętniających masakrę robotników dokonaną w grudniu '70 Solidarność Walcząca jedna z głównych sił konspiracji – działalność w ukryciu: druk i kolportaż ulotek, gazetek propagandowych przeciw komunistom, nauka sabotażu oparta na doświadczeniach Armii Krajowej (wydano książeczkę Mały Konspirator), Manifestacje uliczne 1 maja i 3 maja, 17 grudnia, w wielu miastach w Polsce - zawsze pacyfikowane – przeradzały się w "zadymy" młodzieży z ZOMO (Zmotoryzowane Oddziały Milicji Obywatelskiej) podziemna poczta: wydawanie znaczków. Kościół oparciem i domem dla opozycji. Druga i trzecia pielgrzymka Papieża Polaka do Ojczyzny – '83 oraz '87.
Przeciwko:	Ludowe Wojsko Polskie morduje i prześladowa patriotów m.in. z Armii Krajowej. Komuniści postanowili zniszczyć Kościół.	Dalsze prześladowania polskich żołnierzy, aresztowania, morderstwa, wyroki śmierci. Ograniczanie wolności słowa i wyznania. Proces 7 komandorów.	Ograniczanie wolności słowa i wyznania. Cenzura, akcja usuwania krzyży z placówek oświatowych oraz wyrzucanie nauki religii ze szkół.	Podwyżki cen żywności, uniemożliwiający życie rodzinom, szczególnie wielodzietnym. Pałowanie ludzi na manifestacjach niepodległościowych, aresztowania opozycjonistów, tortury, zabójstwa m.in. księży, studentów.	Stan wojenny w grudniu '81, od tego czasu wojsko na ulicach, wozy opancerzone, czołgi, helikoptery, Służby Bezpieczeństwa (SB, milicja - MO i ZOMO) i wojsko współdziałają przeciwko obywatelom. Głośne zabójstwo maturzysty Grzegorza Przemyka w '83 oraz ks. Jerzego Popiełuszki w '84.

**Chyba coś nie zadziało?
Młodzież nadal nie wie czym jest Solidarność.
Nie przejęła bagażu doświadczeń od
swoich rodziców? Nie dostała go?**

Ludzie Solidarności, co się stało? ...

Krótkie definicje:

FASZYZM:

to totalitarna forma rządów z dyktaturą wodza i podporządkowaną mu elitą władzy. W państwie faszystowski zostaje zlikwidowany, parlament, instytucje samorządowe i organizacje demokratyczne.

KOMUNIZM:

to totalitarna forma rządów. W kraju panuje dyktatura partii komunistycznej. Gospodarka jest planowana i kierowana centralnie. Ograniczona jest wolność obywatelska.

Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL):

oficjalna nazwa państwa polskiego w latach 1952–1989. W latach 1945–1952 ten sam organizm państwowy funkcjonował jako podmiot prawa międzynarodowego pod nazwą Rzeczpospolita Polska. Państwo to w okresie 1945-1989 określane było jako Polska Ludowa. Państwo totalitarne, politycznie i militarnie całkowicie zależne od Związku Radzieckiego.

Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR)

- partia komunistyczna założona w grudniu 1948, na skutek połączenia Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Partii Socjalistycznej, po przeprowadzeniu czystek w ich szeregach. Określana również jako realno-socjalistyczna, sprawująca rządy w Polsce Ludowej, w latach 1948–1989.

Realizowała ideologię marksizmu-leninizmu. Zgodnie z obowiązującą nomenklaturą partyjną i ówczesnymi założeniami ideowymi, PZPR stanowiła awangardę rządzącej klasy robotniczej. Działalność PZPR (oparta na obowiązującym w bloku wschodnim modelu monopartyjnym), w ramach międzynarodowego ruchu komunistycznego i państw demokracji ludowej, podporządkowana była KPZR (najbardziej do 1956).

W czasie swojego istnienia, PZPR była partią masową, kierującą centralnie zarządzaną i zbiurokratyzowaną gospodarką, sprawującą władzę państwową w sposób autorytarny, dążącą do totalitarnego kontrolowania wszystkich sfer życia społecznego.

[http://pl.wikipedia.org/wiki/Polska_Zjednoczona_Partia_Robotnicza]

Siły Zła: Sowiety i agentura

PRL – Polskie Państwo Ludowe – oficjalna nazwa kraju Sowietów okupujących polski naród. Czas trwania: 1952 - 1989

PZPR – Polska Zjednoczona Partia Robotnicza – Grupa ludzi o poglądach komunistycznych wprowadzająca reżim w Polsce. Czas trwania 1948 - 1989

Siły Zła – komuniści – Czerwoni – sowiety – bolszewicy – Cywilizacja Śmierci

Działalność – XIX w. i całe XX stulecie

Źródło Zła: Moskwa i Rosja, która swoją zbrodniczą ideologię komunizmu rozsiała na cały świat na zasadzie rewolucji. Tam gdzie nie posiadała władzy militarnej, zdobyła umysły wielu polityków, którzy do dziś dnia mają totalitarne poglądy polityczne np. w Chinach, czy na Kubie,

ale także w Europie.

Godło PRL-u – Biały Orzeł bez korony, która od wieków leżała na głowie Królewskiego Ptaka.

etnicznych, przeciwników politycznych, a także nazbyt słabych sympatyków.

Program: agresywny ateizm (mordowanie księży, profanowanie kościołów), likwidacja własności prywatnej (kradzież), wprowadzenie rozwodów i wolnej miłości (rozbijanie rodzin i deprawacja młodzieży - dzisiejsza ideologia Gender), aborcja i antykoncepcja, eutanazja (zabijanie chorych, starszych ludzi, a nawet chorych dzieci), wszechobecność państwa (człowiek jest „teczką” – wszystko o nim wiedzą i nie może żyć samodzielnie), tortury i śmierć stosowana wobec przeciwników systemu komunistycznego (także zamykanie ich w szpitalach psychiatrycznych), zabijanie (eksterminacja) całych klas społecznych, grup

Władze w PRL pełnił I Sekretarz Partii nazwany przez nas **Czerwonym Władcą**, podlegali oni **Czerwonym Imperatorom** z Moskwy (przywódcy Związku Radzieckiego) i wykonywali ich rozkazy:

Cel Zła: wykorzenienie z dusz obywateli jakiegokolwiek refleksji duchowej i religii oraz głębokie zakorzenienie antyreligijności w postaci materializmu i relatywizmu (czyli, że najważniejsze w życiu są rzeczy materialne – pieniądze, i że wszystko wolno robić, żeby zaspokajać swoje potrzeby, nawet krzywdzić innych).

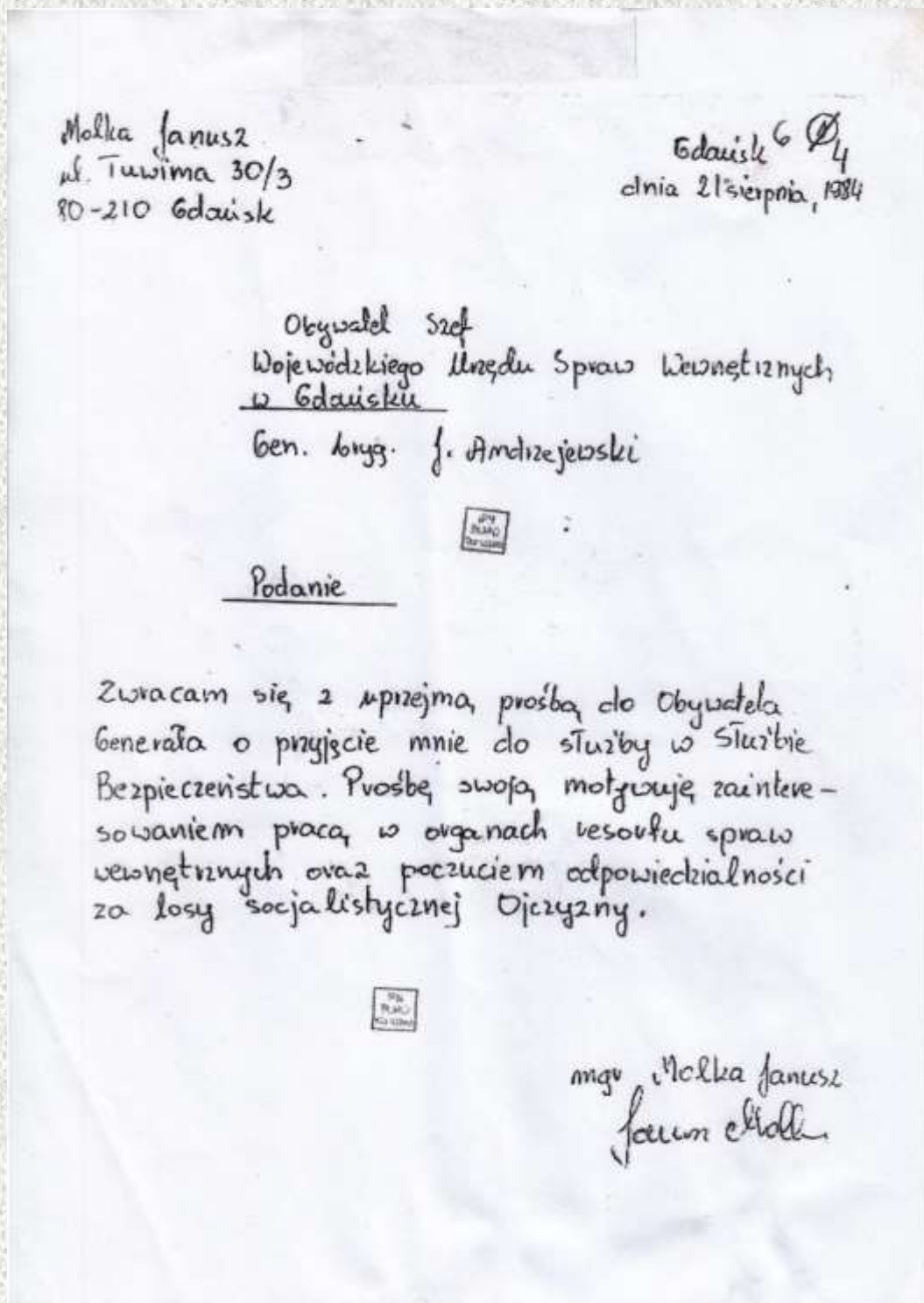
Czerwoni Władcy (Warszawa)

Bolesław Bierut 1954 – 56
Edward Ochab 1956
Władysław Gomułka 1956 – 70
Edward Gierek 1970 – 80
Stanisław Kania 1980 – 81
Wojciech Jaruzelski – 1981 – 89
Mieczysław Franciszek Rakowski 1989 – 90
1989 /90 – rozwiązanie PZPR i PRL

Czerwoni Imperatorowie (Moskwa):

Włodzimierz Lenin 1917 - 22
Józef Stalin 1922 - 53
Gieorgij Maksimilianowicz Malenkow 1953 - 55
Nikita Siergiejewicz Chruszczow 1953 – 64
Leonid Iljicz Breżniew 1964 - 82
Jurij Władimirowicz Andropow 1982 - 84
Konstantin Ustinowicz Czernienko 1984 - 85
Michaił Siergiejewicz Gorbaczow 1985 - 91
1991 – rozwiązanie ZSRR (Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich)

AGENTURA – w celu zapewnienia swojej władzy Czerwoni zmuszali do współpracy wielu zwykłych ludzi, którzy pod groźbą śmierci swojej lub ich rodziny musieli służyć Złui i zdradzać swoich przyjaciół z Podziemia. Byli też i tacy, którzy nie z przymusu wstępowali w szeregi bolszewików, ale z własnej chęci zysku – to Zdrójcy. Ich los, tak jak życie Judasza z Ewangelii, jest najbardziej przygnębiający... Nazywani agenturą, w PRL władzą agentury było SB (Służby Bezpieczeństwa), a w Rosji KGB.

Molka Janusz
ul. Tuwima 30/3
80-210 Gdańsk

Gdańsk 6 04
dnia 21 sierpnia, 1984

Obywatel Szef
Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych
w Gdańsku

Gen. bryg. J. Andrzejewski

Podanie

Zwracam się z uprzejmą prośbą do Obywatela
Generała o przyjęcie mnie do służby w Służbie
Bezpieczeństwa. Prośbę swoją motywuję zaintere-
sowaniem pracą w organach resortu spraw
wewnętrznych oraz poczuciem odpowiedzialności
za losy socjalistycznej Ojczyzny.

mgr Molka Janusz
Janusz Molka

Po lewej widzimy podanie jednego z Polaków o przyjęcie do służby w SB z 1984. Zdjęcie zamieszczone za zgodą IPN.

Nie wszyscy byli Bohaterami...

Następstwa komunistycznej ideologii są obecne także dziś, pomimo rozpadu Związku Radzieckiego w 1989. System zła jest jednak dużo słabszy i wydaje się już zdychać na oczach świata. Jednak wielu ludzi nadal wierzy w totalitaryzm popierając aborcje i eutanazje, a także antykoncepcje. Ponadto politycy nadal tolerują znaki Czerwonych w przestrzeni publicznej: Czerwona Gwiazda czy Sierp i Młot, nie potępiając komunizmu w równym stopniu jak hitleryzmu.

Sily Zła przegrały, ale jeszcze pozostały na świecie i robią wszystko żeby odbudować swoją potęgę, jednak nie pokonają miłości i solidarności, którą zasiali polscy robotnicy w latach '80, i która za przyczyną Kościoła Katolickiego rozprzestrzeniła się na cały świat, ogarniając polityków i całe narody. Św. Jan Paweł II nazywał Sily Zła Cywilizacją Śmierci, przeciwstawił ją jednak Siłom Dobra – Cywilizacji Miłości, która ostatecznie wygrała z dniem śmierci Chrystusa na krzyżu. Zło natomiast jest w odwrocie - a teraz cofa się nieustannie pod naporem Superbohaterów – Świętych.

Żołnierze Wyklęci – Ojcowie Sił Dobra

Dochodzimy tu do sprawy Żołnierzy Wyklętych, wydartych z pamięci i serc rodaków przez aresztowania, mordy i kłamliwą komunistyczną propagandę, którzy dopiero od 2011 r. mają swoje narodowe święto wyznaczone przez śp. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego na dzień 1 marca. Byli to żołnierze AK i innych polskich organizacji zbrojnych, którzy nie złożyli nigdy broni w obliczu walki z okupantem sowieckim, stając w obronie Honoru i Suwerenności swojej Ojczyzny z jej dawnymi granicami.

Wyklęci na Pomorzu to przede wszystkim harcerze, żołnierze AK (m. in. V Brygada Wileńska mjr. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”), oraz innych organizacji wojskowych i młodzieżowych. Wszyscy oni za swoją niezłomną postawę byli ścigani przez Komunistów w siłach Armii Ludowej, Milicji Obywatelskiej oraz Służb Bezpieczeństwa. Byli ścigani po lasach przez patrole Czerwonych i Zdrajców, osamotnieni w walce jak wilki z wiersza Zbigniewa Herberta.

Zbigniew Herbert

WILKI

Ponieważ żyli prawem wilka
historia o nich głucho milczy
pozostał po nich w kopnym śniegu
żółtawy mocz i ten ślad wilczy

szybciej niż w plecy strzał zdradziecki
trafiła serce mściwa rozpacz
pili samogon jedli nędzę
tak się starali losom sprostać

już nie zostanie agronomem
"Ciemny" a "Świt" - księgowym
"Mariusia" - matką "Grom" - poeta
posiawia śnieg ich młode głowy

nie opłakała ich Elektra
nie pogrzebała Antygona
i będą tak przez całą wieczność
w głębokim śniegu wiecznie konać

przegrali dom swój w białym borze
kiedy zawiewa sypki śnieg
nie nam żałować - gryzpiórkom -
i gładzić ich zmierzwioną sierść

Powyżej zdjęcie Chłopaków z Lasu Żołnierzy Wyklętych, po lewej Godło AK na Pomorzu.

KONSPIRACYJNE ORGANIZACJE NIEPODLEGŁOŚCIOWE NA POMORZU

ARMIA KRAJOWA OŚRODEK MOBILIZACYJNY
WILEŃSKIEGO OKRĘGU AK

ARMIA KRAJOWA (AK)

ORGANIZACJA NIEPODLEGŁOŚĆ (NIE)

DELEGATURA SIŁ ZBROJNYCH W KRAJU

WOLNOŚĆ I NIEZAWISŁOŚĆ (WIN)

NARODOWE SIŁY ZBROJNE (NSZ)

BŁYSKAWICA

CZARNA RĘKA

GRUPA MŁODZIEŻOWA OŚRODKA MOBILIZACYJNEGO WILEŃSKIEGO OKRĘGU AK

HARCERSKA ORGANIZACJA PODZIEMNA

HARCERSTWO

KRAJOWE SIŁY WYZWOLEŃCZE

MŁODA POLSKA

ORZEŁ

POLSKI SKAUTING PODZIEMNY

SZCZERB

ŻOŁNIERZE WOLNEJ POLSKI

ANTYKOMUNISTYCZNY ZWIĄZEK MŁODZIEŻY POLSKIEJ

INNE...

Na terenie Pomorza w latach 45-56 działało kilkadziesiąt organizacji konspiracyjnych. Wiele z nich tworzyli harcerze wywodzący się z przedwojennej organizacji Związku Harcerstwa Polskiego. Za działalność na rzecz niepodległości kraju byli łapani i stawiani przed sądami. Często skazywani na śmierć albo więzienie.

/foto: oddział "Żelaznego" i "Łunaszki"

**WYOBRAŹ SOBIE ŻE W KRAJU GDZIE RZĄDZI ZŁO, TY
POLSKI HARCERZ MASZ WYRZEC SIĘ OJCZYZNY I BOGA...
ONI NIE POTRAFIŁI TEGO UCZYNIĆ. CI ODWAŹNIEJSI
TWORZYLI ORGANIZACJE KONSPIRACYJNE, KTÓRE
ZAJMOWAŁY SIĘ KOLPORTAŻEM ULOTEK MÓWIĄCYCH O
KŁAMSTWACH KOMUNISTÓW (SPRAWA KATYNIA),
ZBIERALI BROŃ, CZĘSTO WALCZYLI (m.in. ARMIA
KRAJOWA OKRĘGU WILEŃSKIEGO).**

ŁUPASZKO

mjr Zygmunt Szendzielarz „Łupaszko” (po środku) razem ze swoimi żołnierzami.

Jego pseud. „Łupaszko”

Mjr Zygmunt Szendzielarz ps. Łupaszko – ur. 12 III 1910 w Stryju (Kresy RP, dziś Ukraina). Przed wojną oficer Pułku Ułanów Zaniemeńskich. Za walkę w kampanii wrześniowej 1939 i późniejszą walkę z Niemcami i Rosjanami odznaczony Krzyżem Virtuti Militari V i IV klasy.

odnosił się do osoby Jerzego Dąbrowskiego – bohatera walczącego z bolszewikami i zamordowanego w więzieniu przez NKWD w 1940 r.

Aresztowany w 1948, skazany na karę śmierci razem ze swoimi przyjaciółmi z Okręgu Wileńskiego AK. Wyrok wykonano 8 II 1951. Przez wiele lat nieznanie było miejsce jego pochówku. W końcu, wiosną 2013 r. badacze Instytutu

Nr. W-36/51

**PROTOKÓŁ
WYKONANIA KARY ŚMIERCI**

Warszawa, dnia 8 lutego 1951 r. Prokurator Naczelny
Prokuratury Wojskowej; ppłk. Lubowski Jakub w wykonaniu prawomocnego
wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Warszawie z dnia 2 listopada
1950 r. Nr. Sr. 1154/50, zatwierdzonego postanowieniem Najwyższego
Sądu Wojskowego w Warszawie z dnia 29 grudnia 1951 r. Nr. Sa. Odw.
S. 3941/50 i, wobec nieskorzystania z prawa łaski przez Prezydenta
R.P., na zasadzie art. 314 i 315 K.W.P.K. zgłosił się do więzienia
M.W.I. Warszawa - Mokotów o godzinie 20. minut 15. i w obecności

1. Naczelnika Więzienia *J. Jankowski*
2. Lekarska *Dr. J. Jankowski*

za pośrednictwem Dowódcy Plutonu Egzekucyjnego *Dr. J. Jankowski*
Podyczytaniu sentencji wyroku Nr. Sr. 1154/50 skazanemu to SZENDZIELARZOWI
Zygmuntowi s. Karola i Eufrozyny z d. Osieckiej i po stwierdzeniu
prawomocności tego wyroku oraz odwiadczeniu, że Prezydent
R.P. z prawa łaski nie skorzystał - powyższy wyrok względem
SZENDZIELARZA Zygmunta s. Karola i Eufrozyny z d. Osieckiej; ur.
12 marca 1910 r. w m. Stryj; woj. Stanisławów został wykonany przez
rozstrzelanie.

Zgon w/w SZENDZIELARZA został stwierdzony przez lekarza
Prokurator *Jakub Lubowski*
Naczelnik Więzienia *S. Jankowski*
Lekarz *Dr. J. Jankowski*
Dowódca Plut. Egzek. *Aleksander*

WŁOKARZE WARSZAWY

Pamięci Narodowej (IPN) odkryli jego szczątki na terenie Kwatery na Łączce, na warszawskich Powązkach.

Po lewej: Protokół Nr W-36/51 wykonania wyroku śmierci w Warszawie 8. II. 1951 r. na dowódcy V brygady Zygmuncie Szendzielarzu ps. "Łupaszko".

Po lewej: Plut./ppor. Zdzisław Badocha **"Żelazny"**.
Dowódca pod komendą majora Łupaszki. Poległ
w Czeminie koło Sztumu 26 czerwca 1946.

INKA

Danuta Siedzikówna – ur. 3 IX 1928 r.
sanitariuszka z oddziałów Łupaszki. Zamordowana przez Komunistów 28 VIII 1946 o godz. 6:15
w gdańskim więzieniu przy ul. Kurkowej (za sześć dni miała skończyć 18 lat). Podczas tortur
w więzieniu nikogo nie wydała. „Zachowała się jak trzeba” – sama tak pisała o swojej niezłomnej
postawie – w grypsie (tajnym liściku) do sióstr Mikołajewskich z Gdańska.

Danuta Siedzikówna z żołnierzami Zygmunta Szendzielarza "Łupaszki" (fot. autor nieznany)

„Powiedźcie mojej babci, że zachowałam się jak trzeba”

Jeden z "łupaszkowców", ppor. Olgierd Christa "Leszek", tak ją zapamiętał: "stała przede mną smukła, uśmiechnięta, ładna dziewczyna, w pożyczonej gdzieś na wsi letniej sukience".

Jakie zarzuty postawili jej komuniści, za co ją zamordowali?

Należała do „bandy Łupaszki” (niepodległościowy oddział mjr Zygmunta Szendzielarza - regularna jednostka Wojska Polskiego, podlegająca konstytucyjnym władzom RP rezydującym w Londynie)

Nielegalne posiadanie broni (choć była tylko sanitariuszką)

Wydanie rozkazu zastrzelenia dwóch wziętych do niewoli funkcjonariuszy UB. Tego "przestępstwa" nie udowodnił jej nawet podległy bezpiece "sqd" i nie potwierdziło dwóch z pięciu zeznających "dobrowolnie" w sprawie milicjantów, którym żołnierze "Łupaszki" darowali życie. Jeden z nich przyznał, że opatrzyła go, gdy został ranny w walce z żołnierzami V Wileńskiej Brygady AK.

Ostatnie oddziały AK walczyły jeszcze na Kresach – formalnie już na terenie ZSRR - do początku lat 60-tych... Żołnierze Wyklęci – ci z nich, których sowietom udało się schwytać żywcem - za swoją niezłomną postawę byli poddawani bestialskiemu torturom, a potem ginęli w więzieniach i łagrach syberyjskich.

Jak mówił w 1987 r. bł. papież Jan Paweł II w przemówieniu wygłoszonym z okazji 40-lecia bitwy pod Monte Casino:

„Dla nas walka nie skończyła się w roku 1945. Trzeba ją było podejmować wciąż na nowo.[...] Do wspomnienia o zwycięstwie pod Monte Casino trzeba więc dołączyć dzisiaj „prawdę o wszystkich Polkach i Polakach”, którzy w rzekomo własnym państwie „stali się ofiarami totalitarnego systemu” i którzy na własnej ziemi oddali życie za tę samą sprawę, za którą oddawali życie Polacy w roku 1939, potem podczas całej okupacji i wreszcie pod Monte Casino oraz w Powstaniu Warszawskim. Trzeba wspomnieć wszystkich zamordowanych rękami także polskich instytucji i służb bezpieczeństwa, pozostających na usługach systemu przyniesionego ze Wschodu. Trzeba ich przynajmniej przypomnieć przed Bogiem i przed historią, ażeby „nie zamazywać prawdy o naszej przeszłości w tym decydującym momencie dziejów”.

Wyklęci komandorzy

Żołnierze Wyklęci

W latach '40 i '50 władze komunistyczne w Polsce niszczyły ludzi i organizacje o poglądach katolickich i niepodległościowych. Nie zdołali jednak zagłuszyć „polskiego żywiołu” patriotyzmu i wielu Polaków nie poddało się ateizacji i sowietyzacji. Taka postawa była karana śmiercią lub więzieniem. Partyzanci ginęli po lasach, wielu buntowników zostało również poddanych sfałszowanym procesom sądowym. Tak było z procesem 7 komandorów Marynarki Wojennej w 1952, z których trzech zostało zamordowanych pod zarzutem organizowania spisku w wojsku: **kmdr Stanisław Mieszkowski (16 grudnia), kmdr por. Zbigniew Przybyszewski (16 grudnia) i kmdr Jerzy Staniewicz (12 grudnia).**

ORP Wicher

7 KOMANDORÓW:

- kmdr por. Zbigniew Przybyszewski (aresztowany 18 września 1950) – zastępca szefa Wydziału MW Sztabu Generalnego WP
- kmdr Stanisław Mieszkowski (aresztowany 20 października 1950) - dowódca Floty
- kmdr por. Robert Kasperski (aresztowany 5 lutego 1951) - szef Sztabu Floty
- kmdr por. Wacław Krzywiec (aresztowany 7 maja 1951) – szef Tyłów Ochrony Wodnego Rejonu Głównej Bazy MW
- kmdr Jerzy Staniewicz (aresztowany 7 grudnia 1951) – szef Wydziału MW Sztabu Generalnego WP
- kmdr por. pil. Kazimierz Kraszewski (aresztowany 11 grudnia 1951) – kierownik Sekcji Organizacji i Planowania Wydziału MW Sztabu Generalnego
- kmdr Marian Wojcieszek (aresztowany 12 grudnia 1951) - szef Sztabu Głównego MW

Kmdr Mieszkowski

(16 grudnia) i kmdr Staniewicz (12 grudnia), a pozostali skazani rozpoczęli odbywanie kary w więzieniu we Wronkach.

Kmdr Staniewicz

W końcu 1952 w więzieniu na warszawskim Mokotowie rozstrzelani zostali: kmdr Mieszkowski (16 grudnia), kmdr por. Przybyszewski

Kmdr por. Przybyszewski

17 maja 1956 żona kmdr ppor. Przybyszewskiego dostała od prokuratora generalnego Mariana Rybickiego następujący list:

"Zawiadamiam Obywatelkę, że postępowaniem NSW z dnia 24 kwietnia 1956 postępowanie karne w sprawie męża Obywatelki

Zbigniewa Przybyszewskiego, syna Józefa, zostało wznowione. NSW po ponownym rozpatrzeniu sprawy stwierdził niewinność męża Obywatelki i uchylił wyrok NSW z dnia 21 lipca 1952, skazujący go na karę śmierci. Oznacza to całkowitą rehabilitację męża Obywatelki."

Pisma o podobnej do powyższej treści otrzymały rodziny wszystkich skazanych na śmierć, a przebywający w więzieniu zostali oswobodzeni, przy czym kmdr por. Krzywiec zmarł na początku 1956 podczas przebywania na warunkowym zwolnieniu zdrowotnym z odbywania kary.

Miejsca pochówku kmdra Mieszkowskiego i kmdra por. Przybyszewskiego odnaleziono w

2014 roku, nie jest znane kmdra Staniewiczza, symbolicznie pochowany w Kwaterze na Łąccze.

Inne procesy Stalinowskie

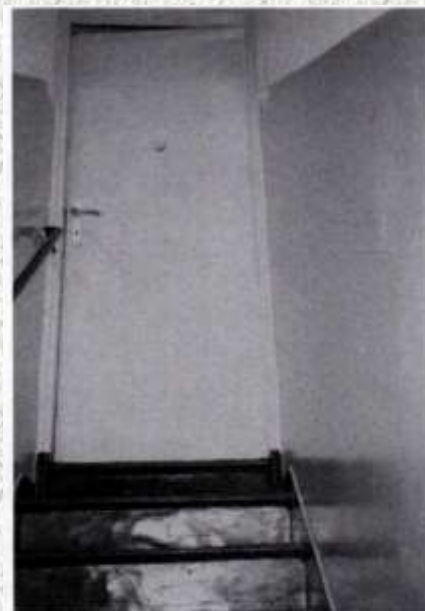
Edward Boruta

Marian Redlich

Siedziba Informacji Marynarki Wojennej w Gdyni przy ul. Prusa (zdjęcie z 2002 r., zbiory własne autora)

Zejsście do aresztu wewnętrznego w budynku przy ul. Prusa (zdjęcie z 2002 r., zbiory własne autora)

Korytarz aresztu wewnętrznego w budynku przy ul. Prusa (zdjęcie z 2002 r., zbiory własne autora)

Siedziba Informacji Marynarki Wojennej w Gdyni przy ul. Świętojańskiej (zdjęcie z 2001 r., zbiory własne autora)

Drzwi jednej z cel aresztu wewnętrznego przy ul. Świętojańskiej (zdjęcie z 2001 r., zbiory własne autora)

Korytarz aresztu wewnętrznego przy ul. Świętojańskiej (zdjęcie z 2001 r., zbiory własne autora)

Henryk Barańczak, główny inicjator buntu na ORP „Żuraw”, Nowy Jork, 1955 r. (zdjęcie ze zbiorów Janusza Sztyleira)

Uczestnicy buntu na „Żurawiu” podczas rejsu ze Szwecji do Kanady, wrzesień 1951 r. (zdjęcia ze zbiorów Janusza Sztyleira)

Zbigniew Chycki

Jerzy Czarniecki

Wacław Jabłoński

Eugeniusz Klusek

Jerzy Leśniak

Rudolf Przybyła

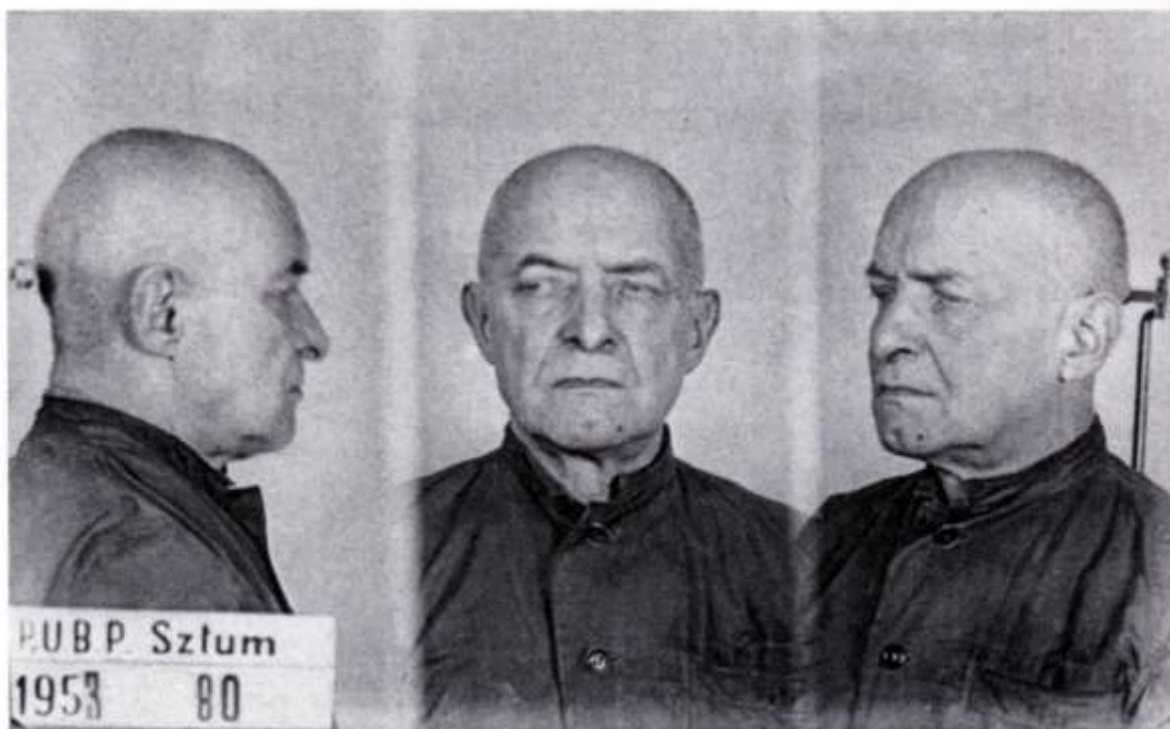
Poniżej ORP Mazur

Henryk Szopa

Janusz Sztyleira

Kmdr Hipolit Sipowicz podczas pobytu w więzieniu w Sztumie
(zdjęcie z Archiwum IPN w Gdańsku)

Poniżej jedne z nielicznych ocalałych zdjęć aresztowanych marynarzy wykonane przez fotografa OZI nr 8 (zdjęcia z Archiwum IPN w Gdańsku)

Piotr Kościuszczyk

Komisja dla zbadania odpowiedzialności byłych pracowników Głównego Zarządu Informacji, Naczelnej Prokuratury Wojskowej i Najwyższego Sądu Wojskowego.

Lista osób bezzasadnie skazanych na śmierć!

Szczególnie rażące są liczne wypadki bezzasadnego skazania na kary śmierci, orzeczone na oficerach Wojska Polskiego, Marynarki Wojennej i Lotnictwa (37 - z czego 20 wyroków wykonano), których całkowicie zrehabilitowano pośmiertnie, jako skazanych i straconych niewinnie. Oto ich lista:

1. ADAMECKI Bernard - płk lot. - komendant Technicznej Oficerskiej Szkoły Lotniczej;
2. MENCZAK August - płk lot. - kierownik Sekcji Wyszkożenia Kadr Lotnictwa Cywilnego;
3. JUNGRAW Józef - płk lot. - st. wykładowca lotnictwa ASG;
4. MINAKOWSKI Władysław - ppłk lot. - d-ca eskadry aerofoto;
5. ŚCIBIOR Szczepan - płk lot. - komendant Oficerskiej Szkoły Lotniczej;
6. MICHNOWSKI Stanisław - ppłk - II Zarząd Sztabu Gen. - kierownik sekcji;
7. MIESZKOWSKI Stanisław - kmdr - dowódca Floty Mar. Woj.;
8. PRZYBYSZEWSKI Zbigniew - kmdr por. - szef Artylerii Mar. Wojennej;
9. STANIEWICZ Józef - kmdr - szef Wydziału Mar. Woj. w Sztabie Gen.;
10. KITA Aleksander - ppłk - p.o. kierownik cyklu taktyki ogólnej O.S. Samochodowej;
11. ORLIK Marian - mjr - st. wykładowca taktyki w WCW Med.;
12. SOKOŁOWSKI Zbigniew - ppłk lot. - szef Katedry Wojsk Lot. w ASG;
13. RYPRON Roman - ppłk. - Szef Wydziału Planowania Materiałowego DWLot.;
14. ZERBST Benno - mjr - st. ref. II Zarządu Szt. Gen.;
15. RODE Aleksander - płk - st. inspektor wyszkolenia Wojsk. Dowództwa Wojsk Pancernych;
16. MICHAŁKOWSKI Feliks - płk - st. pomocnik szefa Wydziału Wyszkożenia Bojowego OWI;
17. BARBASIEWICZ Zdzisław - ppłk - I Zarząd Szt. Gen. Kier. Wydz.;
18. MACHALLA Zefiryn - mjr - St. ref. II Zarząd Szt. Gen.;
19. OBORSKI Mieczysław - płk - st. pomocnik szefa Oddziału Operacyjnego Dowództwa Art. WP;
20. FICEK Zdzisław - por. marynarki;
21. KOWAL Marian - por. marynarki

Źródło:

http://pl.wikisource.org/wiki/Raport_komisji_Mazura/Rozdział_III#Lista_os.C3.B3b_bezzasadnie_skazanych_na_.C5.9Bmier.C4.87 (aktualizacja 5 paź 2010.)

Grudzień '70 masakra na

Wybrzeżu

Wieczorem w sobotę 12 grudnia 1970 władze ogłosiły komunikat o podwyższeniu cen żywności. W poniedziałek 14 grudnia wybuchły strajki w Gdańsku, we wtorek w Gdyni i Elblągu, następnie w Szczecinie. Robotnicy i mieszkańcy wyszli na ulice. Władze skierowały przeciw nim wojsko i milicję oraz użyły **OSTREJ AMUNICJI !!! Rozkaz użycia broni przeciw obywatelom wydał gen. Wojciech Jaruzelski.**

Fragmenty piosenki „Ballada grudniowa”

Tekst ułożył raper Tadek (Tadek Firma Solo)
Piosenka pochodzi
z płyty *Niewygodna prawda* (wyd. 2012)

15 grudnia roku pamiętnego
Poszli ulicami, miasta portowego
Robotnik stoczniowy, z dokerem pod rękę
Nie wiedząc, że własną krwią piszą piosenkę
[...]

Lecz gdy zawołali, chleba daj nam Polsko!
Przystała im władza Milicje i Wojsko
Zaciśnięte ręce, wzniesli ponad głowy
Stoczniowiec i doker, żądali rozmowy
Zamiast odpowiedzi, do tłumu się strzela
Umiera stoczniowiec, na rękach Dokera
Gdy krew się polata, serca się wzburzyły
I swoim płomieniem, dom partii spaliły
Płomień ten ożywił, bladą twarz dokera
Gdy gnieciony czołgiem, na bruku umierał
[...]

Ref.

Ojciec oczekiwał synów oraz chleba
Nie wiedział, że zaszedł po chleb aż do nieba
A za jego synów, Ci co pozostali
Pięścią, krwią, kamieniem, historię pisali

Zamiast odpowiedzi, do tłumy się strzela
Umiera stoczniovec, na rękach dokera

W Gdyni doszło do masakry! 16 grudnia o godz. 21:00 telewizja i radio nadały przemówienie wicepremiera Stanisława Kociołka, w którym wezwał do powrotu do pracy. W nocy wojsko i milicja obstawiły dojście do Stoczni im. Komuny Paryskiej...

... **W CZARNY CZWARTEK** 17 grudnia wczesnym rankiem setki robotników zaczęło wysiadać z kolejki podmiejskiej Gdynia-Stocznia, kierowali się w stronę zakładu, a wojsko otworzyło do nich ogień! Padli pierwsi zabici, kolejne osoby zostały zastrzelone w pobliżu Prezydium MRN oraz na placu Kaszubskim. W budynku Prezydium milicjanci katowali ludzi.

Ballada o Janku Wiśniewskim

Gdy 17 grudnia stoczniowcy z Gdyni ruszyli do pracy, pod zakładem stały już oddziały ZOMO i Wojska, jak się okazało strzelanina była przygotowana przez Czerwonych. Zginął od pierwszych kul 18 - latek Zbigniew Godlewski i został poniesiony na drzwiach w stronę Komitetu Wojewódzkiego PZPR. Ta dramatyczna scena widoczna na zdjęciach została symbolem Grudnia '70. Po tragedii powstała opowiadająca o niej Ballada o Janku Wiśniewskim. Autor pieśni nie znał tożsamości ofiary i w tekście piosenki użył najbardziej popularnego nazwiska.

słowa: Krzysztof Dowgiatło
muzyka: Mieczysław Cholewa

Chłopczy z Grabówka, chłopcy z Chyloni
Dzisiaj milicja użyła broni
Dzielnieśmy stali, celnie rzucali
Janek Wiśniewski padł

Na drzwiach ponieśli go Świętojańską
Naprzeciw glinom, naprzeciw tankom
Chłopczy, stoczniowcy, pomścicie druha
Janek Wiśniewski padł

Huczą petardy, ściana się gazy
Na robotników syją się razy
Padają starcy, dzieci, kobiety
Janek Wiśniewski padł

Jeden ranny, drugi zabity
Krew się polała grudniowym świtem
To partia strzela do robotników
Janek Wiśniewski padł

Krwawy Kociołek to kat Trójmiasta
Przez niego giną dzieci, niewiasty
Poczekaj draniu, my cię dostaniem
Janek Wiśniewski padł

Stoczniowcy Gdyni, stoczniowcy Gdańska
Idźcie do domu, skończona walka
Świat się dowiedział, nic nie powiedział
Janek Wiśniewski padł

**W wyniku strajków na Wybrzeżu
zginęło co najmniej 45 osób,
a według oficjalnych danych było
1165 rannych!**

Pomniki Grudnia '70.

W 1980 powstały Społeczne Komitety budowy pomników ofiar Grudnia. Monumenty zostały uroczystie odświeżone w 10 rocznicę wydarzeń grudniowych.

Po lewej: pomnik z Gdańska, powyżej: z Gdyni. Oba wpisały się w polską pamięć historyczną, nawiązując bowiem do niebywalej tragedii, która podburzyła naród.

18 grudnia 1980 odbył się w kościele Najświętszego Serca Pana Jezusa w Gdyni uroczysty koncert słowno-muzyczny z okazji odświeżenia pomników. W gali wystąpiła śmietanka polskiej sceny teatralnej i filmowej, m.in. Daniel Olbrychski oraz Andrzej Wajda (obydwaj na zdjęciach). Jak widać wtedy wszyscy byli w Solidarności, teraz już nie tak łatwo być w opozycji niepodległościowej. Po prawej widzimy ks. Hilarego Jastaka

Codziennosc w PRL-u

PRL-owskie banknoty wprowadzone w 1975, dlaczego obowiązywały jeszcze w latach '90? Na awersach widniały portrety Wielkich Polaków ale również komuniści jak Karol Świerczewski czy Ludwik Waryński.

Kiedyś nie było Internetu, a telewizje mieli nieliczni, radio było komunistyczne oprócz stacji Radio Wolna Europa, nadawanej z Monachium. Z niej można było dowiedzieć się niezależnych informacji.

Kartki – forma zezwolenia na zakup jedzenia lub innych produktów. Nieodłączny element społecznego krajobrazu lat '80. Pierwszy raz wprowadzone w 1976: kartki na cukier, a w 1981 na mięso i kaszę. W stanie wojennym także na art. przemysłowe: buty, benzynę, proszki do prania. System kartek zniesiono w 1989.

W latach '70 panował Edward Gierek, który kreował swój dobry wizerunek (propaganda sukcesu), jednak jego rządy zakończyły się strajkami w całej Polsce w 1980. Za jego czasów nie zmniejszyły się represje wobec opozycji, (zabójstwo Stanisława Pyjasa i brutalne represje wobec uczestników Czerwca '76).

Pomimo ponurych czasów polscy piłkarze odnieśli największy sukces w historii polskiej piłki nożnej: Trzecie miejsce w mistrzostwach świata w RFN w 1974.

„wesołe miasteczko”

Uliczna rozrywka

Saturator z wodą sodową

Pamiątka z wycieczki

Kościół Ostoją Solidarności

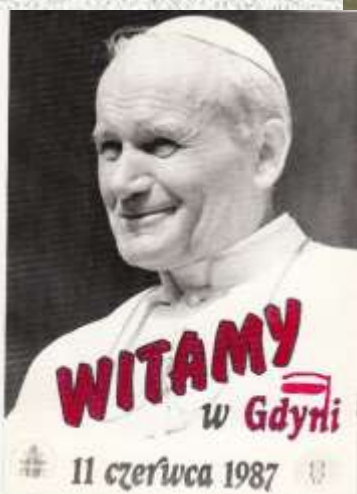
Kościół Katolicki posiadał w historii Rzeczypospolitej kluczową rolę, stał się Matką dla narodu, szczególnie obecną w Częstochowie, ale także w sercach wielu uciskanych rodaków w całym naszym dziejach. W sercach robotników z Wybrzeża, a potem wszystkich strajkujących i walczących o wolność od komunistycznej przemocy.

sprzeciwiała się władza, utrudniając religijne pochody przez siły MO (Milicji Obywatelskiej) – poniżej:

Poniżej widzimy ołtarz podczas wizyty Papieża w Gdyni '87 oraz ulotkę z tego czasu zrobioną przez działaczy społecznych.

Rozmodlone tłumy Polaków podczas wizyt Papieża Polaka w Ojczyźnie, lata '80.

Chrystus mówił w Ewangelii żeby nigdy się nie poddawać, nie lękać się miłości, ci ludzie są tego świadectwem.

Manifestacjom wiary i miłości zawsze

Super Bohaterowie

Patronami walki o suwerenność Rzeczypospolitej w okresie PRL-u byli:

„Nigdy jeden naród nie może się rozwijać kosztem drugiego, nie może się rozwijać za cenę drugiego, za cenę jego uzależnienia, podboju, zniewolenia, za cenę jego eksploatacji, za cenę jego śmierci...”

Św. Jan Paweł II Oświęcim –
Brzezinka 7 VI 1979

Prymas Polski Kardynał
Stefan Wyszyński,

Św. Papież Jan Paweł II oraz
Bł. Ksiądz Jerzy Popiełuszko.

To są nasi **Super Bohaterowie**, którzy w sposób duchowy i fizyczny dowodzili **Silami Dobra**. Oni mieli na tyle przenikliwy umysł aby przejrzeć zamiary **Sil Zła** i odpowiedzieć na nie skuteczną bronią: **modlitwą, solidarnością, pracą i buntem**.

Na zdj. Papież podczas wizyty w Gdyni '87, w tle widoczny herb miasta.

Poniżej kartka świąteczna Solidarności.

„Mów zawsze życzliwie o drugich- nie mów źle o bliźnich. Napraw krzywdę wyrządzoną słowem. Nie czyn rozdziewku między ludźmi... Módl się za **wszystkich, nawet za nieprzyjaciół.**” Stefan Kardynał Wyszyński „ABC Społecznej Krucjaty Miłości” z 1967

Było także wielu innych walecznych Żołnierzy Chrystusa, takich jak: ks. Hilary Jastak, ks. Edward Ryba, czy ks. Henryk Jankowski, którzy odprawiali Msze dla strajkujących na Wybrzeżu w sierpniu '80, a potem całym sercem wspierali ruch niepodległościowy.

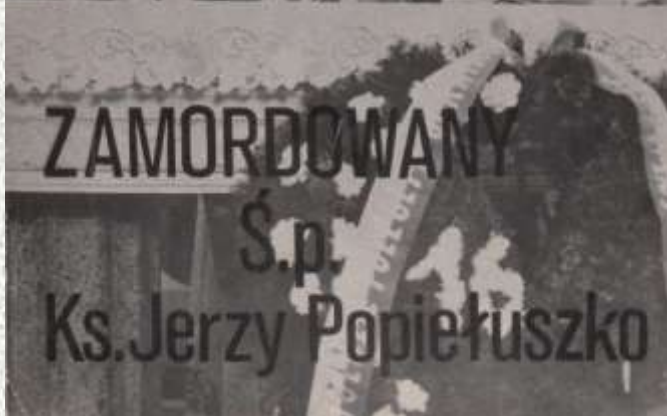
Po lewej Ks. Hilary Jastak, on pierwszy zgodził się odprawić Mszę Św. w stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni. Za swoje zasługi dla Ojczyzny ogłoszony został KRÓLEM KASZUBÓW. Obok niego, po lewej widoczny ks. Ryba.

**„Ja dziś pomogłem tobie,
teraz ty idź i pomóż innym.”**

„My trzymamy z Bogiem.”

Ks. Hilary Jastak

Uśmiechnięty jak Ryba, czyli ks. Edward Ryba ;-)- po prawej. Poniżej: kartka pamiątkowa po ks. Jerzym Popiełuszce, który nigdy się nie lękał komunistów i nazywał ich swoimi braćmi, jednak został przez nich bestialsko zamordowany w październiku '84. Dziś jest już błogostawionym mieszkańcem Nieba.

**„Módlmy się, byśmy byli wolni
od lęku, zastraszenia, ale przede
wszystkim od żądzy odwetu i
przemocy.”**

Ostatnie przesłanie Bł. Ks.
Jerzego z października '84.

Niesamowity Ołtarz – Okręt dla Papieża

Z okazji III pielgrzymki Ojca Świętego do Polski w 1987. Gdańsk przygotował mu wspaniały prezent. Był nim niesamowity, olbrzymi ołtarz w kształcie drewnianego statku. Papież wspiął się po przygotowanych schodach na pokład tej przedziwnej łodzi i pozdrowił z niej tłumy Polaków swoim charakterystycznym gestem podniesionej dłoni. Owacjom nie było końca.

Św. Jan Paweł II odwiedził
Gdańsk i Gdynię 11 czerwca 1987.

*Sylwetka tego Człowieka na zawsze zapadła w
pamięci wszystkich mieszkańców Ziemi.*

Ołtarz zaprojektował Marian Kołodziej.

*Okręt Kościoła symbolizuje cały Lud Boży, odkupiony
przez Chrystusa i zmierzający po wzburzonych falach
do bezpiecznej przystani Nieba.*

Kto odważy się nim popłynąć w nieznaną? Ja na pewno!

**Chcemy aby nauczanie
naszych Superbohaterów
wciąż miało wpływ na nasz kraj,
aby rządzący słuchali tych
mądrych słów i wcielali
je w życie!!!**

Religijna "bibuła"

Wiara w opiekę Boga i Matki Bożej - to było światło w czarnym tunelu komunizmu. Poniżej plakaty i ulotki propagandowe, produkowane przez działaczy Solidarności.

Wydawano także gazetki, kalendarze, kartki świąteczne, znaczki pocztowe, a wszystko to nazywano „bibułą” z powodu cienkich kartek i małych rozmiarów. Rozprowadzanie tych materiałów nazywano „kolportażem”. Tematyka oprócz religijnej dotyczyła niepodległości Polski.

Za taką działalność można było trafić do więzienia.

Powyżej kartka pocztowa z pieczętkami zrobionymi przez stoczniowców w Gdyni podczas strajku w 1980. Widoczny również stempel pralata ks. dr Hilarego Jastaka (prawy dolny róg).

Jak ważny był dla robotników znak Krzyża Chrystusa świadczą choćby te proste stemple wykonane przez nich, na pamiątkę strajku, podczas wielu dni okupowania zakładu pracy.

Msze w stoczniach i zakładach pracy były fundamentem Bożego buntu i podstawą do pokojowych przemian w latach '80.

Zdjęcia pochodzą ze strajku okupacyjnego w zakładzie Stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni w 1980.

Po lewej widzimy jak prości ludzie przyjmują Komunię Świętą z rąk kapłana.

Poniżej zadziwia nas liczba osób biorących udział nabożeństwie,

W BURZLIWYCH LATACH '80 WIELU POLAKÓW NAWRÓCIŁO SIĘ, ABY MÓC DALEJ SŁUŻYĆ BOGU I OJCZYŹNIE.

Z RADOŚCIĄ!

Siły Dobra – organizacje w latach '70

Ruch Młodej Polski - ugrupowanie polskiej opozycji antykomunistycznej, skupione wokół Aleksandra Halla i pisma "Bratniak", powstałe w 1979, nawiązujące do prawicowej myśli politycznej, podkreślające jako swój pierwszoplanowy cel kwestię odzyskania niepodległości przez Polskę.

Ruch organizował razem z innymi środowiskami niezależnymi Trójmiasta, przed wszystkim z **Wolnymi Związkami Zawodowymi (WZZ)** manifestacje z okazji rocznic:

- **odzyskania niepodległości 11 listopada 1918,**
- **Konstytucji 3 Maja,**
- **wydarzeń grudnia 1970.**

Inne ważne inicjatywy to wychowanie patriotyczne młodzieży licealnej (Gdańsk) oraz prowadzenie klubu dyskusyjnego (Łódź).

Na zdj w tle manifestacja z 3 maja 1981 z Gdańska, pod pomnikiem króla Jana III Sobieskiego.

Manifestacja 3 maja 1981 w Gdańsku

Darek Kobzdej – Ruch Młodej Polski

RMP utworzony został w lipcu 1979 przez środowisko niektórych młodszych uczestników Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela, (ROPCiO)

Po wybuchu strajków w sierpniu 1980 członkowie RMP włączyli się aktywnie w działalność NSZZ Solidarność.

W styczniu 1982 pozostający na wolności działacze Ruchu zawiesili jego działalność, ogłaszając, że oddają się do dyspozycji podziemnej "Solidarności".

Spotkanie towarzyskie aktywu RMP druga połowa lat 70-tych. Na zdjęciu m.in: Magda Modzelewska, Zofia Gust, Anna Młynik, Danuta Grzelak, Bożena Rybicka, Anna Kotakowska, Małgorzata Rybicka, Dariusz Kobzdej, Jan Samsonowicz, Andrzej Słomiński, Aram Rybicki, Mirek Rybicki, Grzegorz Grzelak, Krzysztof Szachta i inni.

Z ugrupowaniem związane było pismo "Bratniak" oraz wydawnictwo "Młoda Polska", zdj poniżej:

Wolne Związki Zawodowe (WZZ-ty)

Organizacja antykomunistyczna powstała 29 IV 1978 w Trójmieście.

Pierwsze WZZ w lutym 1978 założył na Śląsku Kazimierz Świtoń, w X 1979 bracia Jan i Mirosław Witkowsy powołali WZZ na Pomorzu Zachodnim.

Był to pierwszy niezależny ruch związkowy w całym bloku sowieckim.

Założyciele WZZ Wybrzeża: Antoni Sokołowski, Krzysztof Wyszowski i **Andrzej Gwiazda**, wysuwali postulat głębokich zmian politycznych:

"Szeroka demokratyzacja jest dzisiaj absolutną koniecznością. Społeczeństwo musi wywalczyć sobie prawo do demokratycznego kierowania swoim państwem. Wszystkie jego warstwy muszą zdobyć możliwość samoorganizacji oraz tworzenia instytucji społecznych rzetelnie realizujących ich prawa. Tylko autentyczne związki i stowarzyszenia społeczne mogą uratować państwo, bo tylko przez demokratyzację droga prowadzi do scalenia interesów i woli obywatela z interesem i siłą państwa".

Po lewej okładka publikacji Andrzeja Kołodzieja na temat WZZ -tów Wybrzeża. Poniżej plansza z wystawy Fundacji Pomorska Inicjatywa Historyczna z Gdyni.

KOR – prekursor WZZ-tów.

Pogarszająca się sytuacja polityczna i ekonomiczna kraju w drugiej połowie lat 70 doprowadziła do powstania opozycji politycznej (Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela - **ROPCiO**, Komitet Obrony Robotników – **(KOR)** i tworzenia przez działaczy opozycji Wolnych Związków Zawodowych (**WZZ**) na Górnym Śląsku, Wybrzeżu Gdańskim, w Szczecinie i Łodzi.

Komitet Obrony Robotników (KOR) – polska organizacja opozycyjna działająca od września 1976 do września 1977, niosąca pomoc osobom represjonowanym w wyniku strajków w **Czerwcu 1976**, przede wszystkim w Radomiu i Ursusie. Założyciele: Antoni Macierewicz i Piotr Naimski, Jan Józef Lipski i Jacek Kuroń. Pomysłodawcą nazwy był najprawdopodobniej Macierewicz.

Na Pomorzu bardzo ważnym działaczem KOR był Bogdan Borusewicz (z Aliną Pieńkowską na zdj po lewej). Na łamach wydawanego przez to środowisko pisma niezależnego „Robotnik” podjęta została po raz pierwszy w bloku sowieckim tematyka praw robotniczych.

**Powstanie Komitetu
Obrony Robotników
należy uznać z prekursora
idei Wolnych Związków
Zawodowych w PRL.**

Krzysztof Wyszkowski

DZIAŁACZE WZZ-ŁU WYBRZEŻA

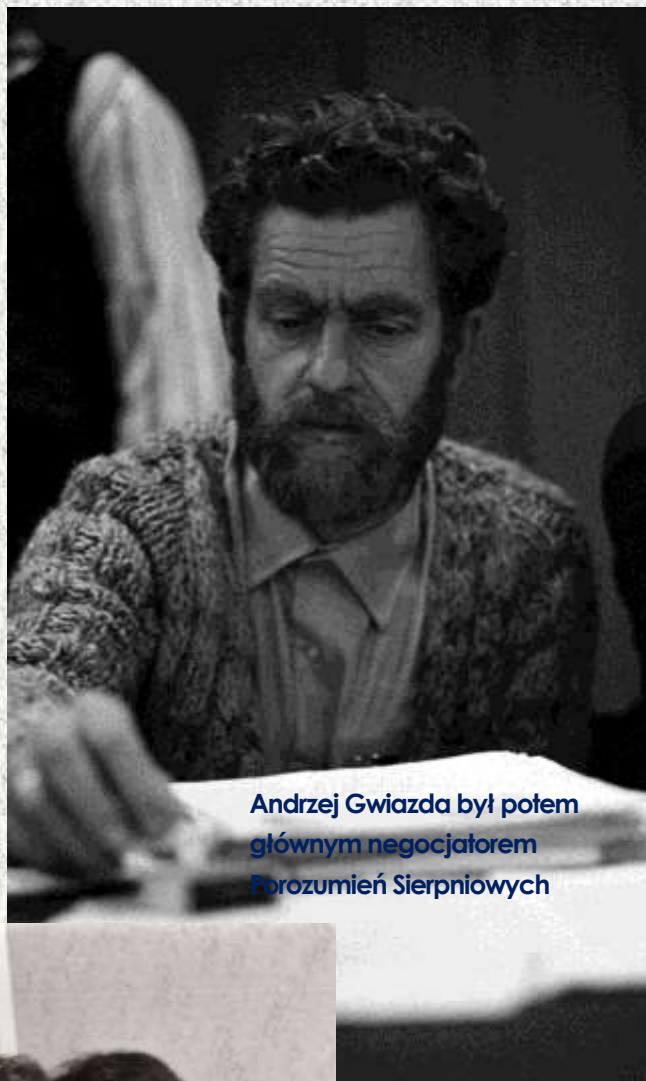
Wśród działaczy Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża byli: Jacek Tajlor, Lech Kaczyński, Błażej Wyszkowski, Andrzej Bułkiewicz, Andrzej Kołodziej, Mariusz Muskat, Danuta Kędzierska, Grażyna Stankiewicz, Piotr Kapczyński, Piotr Maliszewski, Bogdan Felski, Maciej Miatkowski, Henryk Matysiak, Mieczysław Klamrowski, Leon Stobiecki, Lech Zborowski, Józef Przybylski, Maria Koszarska i stale dołączali przede wszystkim ludzie młodzi, nie tylko ze środowiska robotniczego.

Motywnym przewodnim ich działalności było przywrócenie pamięci Rewolty Grudniowej na Wybrzeżu w 1970 roku oraz czerpanie nauki z tamtych tragicznych wydarzeń dla przygotowania się do przyszłych strajków.

Na

zdjęciach: od lewej u góry: Andrzej Bułkiewicz,

**Andrzej Gwiazda był potem
głównym negocjatorem
Porozumień Sierpniowych**

Andrzej Gwiazda.
Po lewej: Andrzej Gwiazda,
Anna Walentynowicz i Alina
Pieńkowska.

Anna Walentynowicz nazywana jest Matką Solidarności. Bowiem strajki sierpniowe zaczęły się od zwolnienia jej ze Stoczni Gdańskiej.

Poniżej zdej. Aliny Pieńkowskiej oraz zdjęcie Lecha Kaczyńskiego i Lecha Wałęsy.

Po lewej: Ludzie Sierpnia '80 w Stoczni Gdańskiej. Poniżej **Andrzej Bułkiewicz** szef Wolnej Drukarni Stoczni Gdynia .

Siły Dobra

Ludzie Sierpnia '80 – tu rodziła się Solidarność

Lato 1980 – coś się zadziało...

Lato 1980 - kolejna podwyżka cen powoduje strajki w całym kraju. Społeczeństwo jest coraz bardziej wzburzone postępowaniem władz. W sierpniu wybuchają najważniejsze strajki w Trójmieście. Szybko powstaje Międzyzakładowy Komitet Strajkowy, na którego czele staje **Lech Wałęsa**.

Zdjęcia ukazują strajki w Gdańsku i Gdyni z sierpnia '80.

MKS (Międzyzakładowy Komitet Strajkowy) ogłosił 21 postulatów – pierwszy postulat: powołanie Niezależnych Związków Zawodowych. Przykładowe inne postulaty: wolne soboty oraz lepsze płace.

Ze względu na rozmiary strajków i fakt okupowania zakładów pracy, władza nie może użyć siły jak przy demonstracjach na ulicach.

Czerwoni wysyłają do Gdańska i Szczecina komisje rządowe, które podpisują z komitetami strajkowymi porozumienia (30 sierpnia - Szczecin, szefem strajku Marian Jurczyk, 31 sierpnia - Gdańsk, szefem Lech Wałęsa).

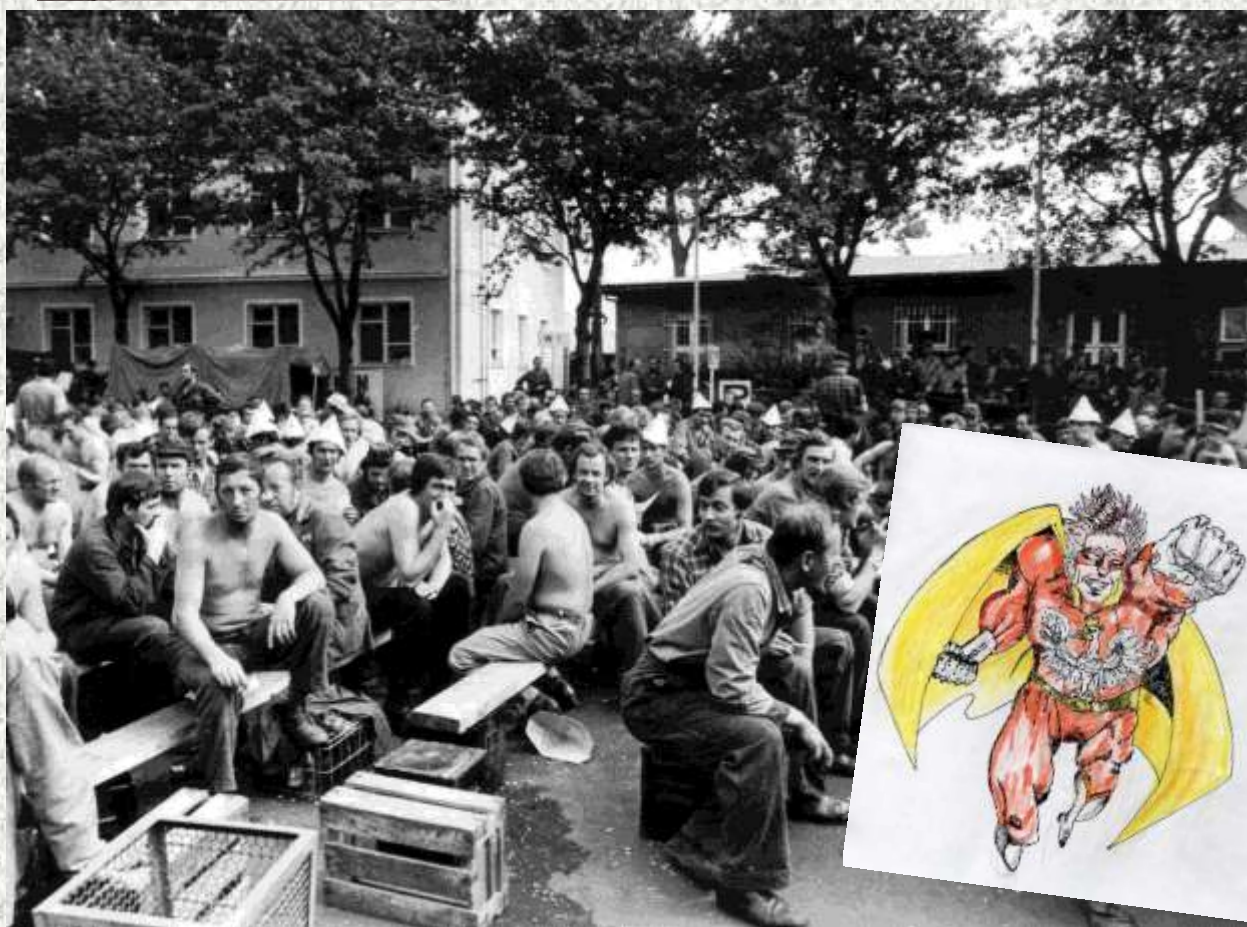
Dzięki bohaterom Sierpnia '80 powstały struktury **Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Solidarność (NSZZ „Solidarność”)**, który szybko liczył już 10 mln członków. Dodatkowo własne organizacje powołali chłopcy, studenci i uczniowie.

Wydarzenia z Wybrzeża doprowadziły do upadku Komunisty nie tylko w Polsce ale w całej Europie Środkowo – Wschodniej. Siły Zła przegrały, ponieważ musiały pozwolić na Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”, który od tej pory mógł wywierać wpływ na władze Czerwonych poprzez groźbę strajku generalnego w całym kraju!!!

Powołanie Solidarności w totalitarnym systemie komunistycznym to, po odzyskaniu niepodległości 1918, największy sukces polskiego społeczeństwa w dziejach XX w. Spowodował on zniszczenie Imperium Zła Sowietów, ustalone układem jałtańskim jeszcze w 1945. Pod wrażeniem polskiego ruchu był cały świat, który relacjonował strajki poprzez zagranicznych dziennikarzy będących wtedy na Wybrzeżu.

W protestach w stoczniach, oprócz robotników, angażują się:

- Ruch Młodej Polski – organizują strajkową poligrafię (ulotki, pismo „Solidarność”)
- Intelktualiści oraz artyści (pomoc ekspertów, występy, wykłady historyczne)
- Księża: ks. Henryk Jankowski (Gdańsk) i ks. Hilary Jastak (Gdynia)
- Dziennikarze z całego świata!
- Rodziny, które wspomagają buntowników

Po tej porażce komunistów, odchodzi Czerwony Władca Edward Gierek z funkcji I Sekretarza PZPR (Polska Zjednoczona Partia Robotnicza), a na jego miejsce przychodzi nowy Towarzysz Stanisław Kania. Szybko jednak I Sekretarzem zostanie gen. Wojciech Jaruzelski.

Siły Zła nie wiedzą co zrobić z Solidarnością – szykują się do wojny (Stan Wojenny) żeby

zdławić bunt, jednak nie wiedzą, że droga przemocy nie poprowadzi ich już więcej do zwycięstwa...

Marzec '81 – Solidarność robi strajk ostrzegawczy w całym kraju, który ukazuje potęgę nowej organizacji. Dodatkowo ludzie gotują się do strajku generalnego aby ostatecznie rozprawić się z Siłami Zła. Wielu ma nadzieję, że zmuszą Czerwonych do odejścia od władzy w Polsce i odbędą się wolne wybory.

Ostatecznie przywódca Solidarności Lech Wałęsa nieoczekiwanie odwołuje strajk generalny bez konsultacji z przyjaciółmi. Okazuje się, że przed podjęciem decyzji rozmawiał w cztery oczy z... Czerwonym wicepremierem Mieczysławem Rakowskim.

„Coś jest nie tak z naszym wodzem...” - wielu zwątpiło w jego intencje już wtedy...
Jak mówi historia nigdy już nie udało się osiągnąć Solidarności takiej mobilizacji jak w marcu 1981.

W Czerwonej Warszawie Czerwone Władze siedzą nad planami inwazji na swój własny naród...

W maju dochodzi do dwóch nieoczekiwanych i bolesnych wydarzeń: 13 maja Suberbohater Papież Polak zostaje postrzelony przez Alego Agcę na placu Św. Piotra. Rodacy są przerażeni: „Czy Ojciec Święty przeżyje?”.

28 maja umiera duchowy Suberbohater Kardynał Stefan Wyszyński, który za swoje zasługi w walce z Siłami Zła otrzymał tytuł "Prymasa Tysiąclecia".

5 września 1981 zwołany zostaje I Krajowy Zjazd Delegatów Solidarności w hali Olivia w Gdańsku. W wyniku głosowania znów kierownictwo nad organizacją przejmuje Lech Wałęsa (minimalną liczbą głosów w wyborach).

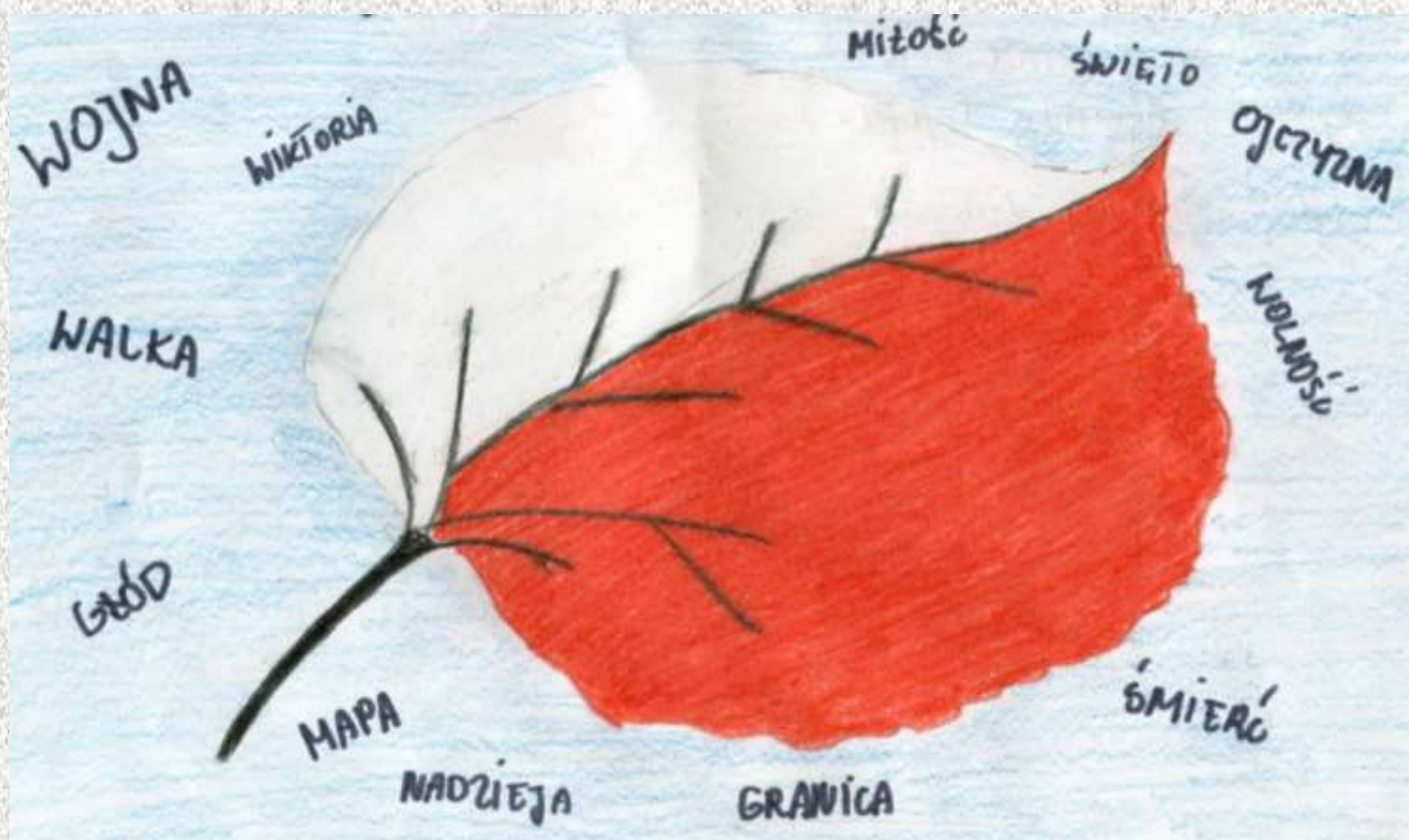

Czy kierownictwo Solidarności idzie w dobrą stronę?, wielu ma wątpliwości czy Wałęsa podoła walce o niepodległość, wielu już wtedy widzi wady intelektualistów z Warszawy, którzy bronią nowego wodza. Nastają czarne chmury nad ruchem. Czy ten przywódca przyniesie nam zwycięstwo? Słychać jakby w powietrzu myśli zgromadzonych licznie robotników i działaczy: Andrzeja Gwiazdy, Mariana Jurczyka, Jana Rulewskiego, Andrzeja Kołodzieja, uważających, że Wałęsa ma zbyt ugodowy program działania.

Na nic zdały się debaty wielu myślicieli podczas Zjazdu. Nie przeczuwali oni że poleje się krew? Ktoś kiedyś powiedział: **Chcesz pokoju szykuj się do wojny.** Niestety kierownictwo Solidarności miało złudne nadzieje, że Czerwoni ustąpią bez walki...

Tymczasem oni mobilizowali wojsko i zakładali swoje zdradzieckie sidła...

Stan wojenny

Czołgi kontra zwykli ludzie

Władze PZPR nie zamierzały poddać się bez walki. Dlatego **13 grudnia 1981** wprowadzono rozwiązanie siłowe – **STAN WOJENNY**.

SIŁY ZŁA WYPUSZCZAJĄ SWOJE WOJSKO NA ULICE CAŁEJ POLSKI:

- 70 TYS. ŻOŁNIERZY
- 30 TYS. MILICJI
- KILKANAŚCIE TYS. FUNKCJONARIUSZY SB (SŁUŻBY BEZPIECZEŃSTWA)
- 1396 CZOŁGÓW
- 2 TYS. TRANSPORTERÓW OPANCERZONYCH

RODZAJE REPRESJI:

- CZOŁGI I WOZY OPANCERZONE SIEJĄ ATMOSFERĘ STRACHU
- GODZINA MILICYJNA OD 22:00 – 6:00, ZAOSTRZONA – OD 18:00 – 6:00
- ZAMKNIĘTO GRANICE, BEZ PRZEPUSTKI NIE MOŻNA BYŁO OPUSZCZAĆ MIEJSCA ZAMIESZKANIA
- ZAKAZANO STRAJKÓW I MANIFESTACJI POD GROŻBĄ WIĘZIENIA I ŚMIERCI
- ZAKAZANO DZIAŁALNOŚCI WYDAWNICZEJ I KOLPORTAŻU POD GROŻBĄ ŚMIERCI
- ZAWIESZONO A POTEM ROZWIĄZANO SOLIDARNOŚĆ, A TAKŻE INNE NIEZALEŻNE ORGANIZACJE
- PRZERWANO ŁĄCZNOŚĆ TELEFONICZNĄ + CENZURA KORESPONDENCJI
- NA KILKA TYGODNI ZAWIESZONO PRACĘ SZKÓŁ WYŻSZYCH I PODSTAWOWYCH

W WYNIKU TRWANIA STANU WOJENNEGO, DO 22 LIPCA 1983:

- **ZAMORDOWANO DZIESIĄTKI OSÓB**
- ZATRZYMANO I ARESZTOWANO DZIESIĄTKI TYSIĘCY OSÓB, PONAD 11 TYS. OTRZYMAŁO ZARZUTY (ŚREDNIA WYSOKOŚĆ WYROKU – 3 LATA WIĘZIENIA, BYWAŁY NAWET DO 10 LAT)
- TYSIĄCE OSÓB, UCZESTNIKÓW STRAJKÓW I DEMONSTRACJI ZOSTAŁO POBITYCH
- DZIESIĄTKI TYSIĘCY SKAZANO NA GRZYWNY LUB KARY ARESZTU
- KILKA TYSIĘCY DZIAŁACZY SOLIDARNOŚCI ZOSTAŁO ZMUSZONYCH DO OPUSZCZENIA KRAJU
- LICZBY OSÓB ZWOLNIONYCH Z PRACY – NIE SPOŚÓB USTALIĆ

Plakat Czerwonych (na następnej stronie) informujący o wprowadzeniu stanu wojennego i przestrzegający przed organizowaniem walki podziemnej i strajków.

**DZIAŁAJĄC NA PODSTAWIE ART. 33 UST. 2
KONSTYTUCJI POLSKIEJ RZECZYPOSPOLITEJ LUDOWEJ**

**RADA PAŃSTWA WPROWADZIŁA
w dniu 13 grudnia 1981 roku**

STAN WOJENNY

**Łamiąc prawo stanu wojennego
narażasz się na surowe konsekwencje!**

- Kto w celu osłabienia gotowości obronnej Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej rozpowszechnia wiadomości mogące gotowość tę osłabić, podlega karze pozbawienia wolności od 1 roku do lat 8.
- Kto rozpowszechnia fałszywe wiadomości, jeżeli może to wywołać niepokój publiczny lub rozruchy, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 5.
- Kto organizuje albo kieruje strajkiem lub akcją protestacyjną podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.
- Kto uczestniczy w strajku albo akcji protestacyjnej podlega karze aresztu do trzech miesięcy albo karze grzywny.
- Kto odmawia wykonania polecenia służbowego, będąc zatrudnionym w zakładzie objętym militaryzacją, podlega karze pozbawienia wolności na okres nie krótszy niż 2 lata.
- W czasie stanu wojennego niebezpieczne zbrodnie i występki rozpatrywane są przez sądy w trybie doraźnym. Bez względu na ustawowe zagrożenie danego przestępstwa sąd może wymierzyć w tych sprawach następujące kary zasadnicze: karę śmierci, karę 25 lat pozbawienia wolności lub karę pozbawienia wolności na czas nie mniejszy niż 3 lata.
- W postępowaniu przyspieszonym, któremu podlegają przestępstwa przeciwko zdrowiu, mieniu, działalności funkcjonariuszy publicznych oraz porządkowi publicznemu, sprawca przestępstwa doprowadzony w ciągu 48 godzin do sądu może zostać skazany na karę do 2 lat pozbawienia wolności i karę grzywny.

Nie daj się sprowokować!

Koszty prowokacji zapłacisz Ty i Twoja rodzina!

Powstało jednak społeczeństwo podziemne

SIŁY DOBRA:

- konspiracja związkowa Solidarności
- Solidarność Walcząca
- podziemie młodzieżowe i studenckie

JAK WALCZONO ZE ZŁEM:

- strajki w całej Polsce – pacyfikowane przez ZOMO i wojsko (osłabione gdy komuniści zastrzelili 9 górników w kopalni wujek w Katowicach 16 grudnia 1981)
- demonstracje np. 17 grudnia 1981 w Gdańsku, zginął od kuli 20 letni Antoni Browarczyk
- wydawnictwo podziemnej „bibuły”, kolportaż
- pomoc dla uwięzionych i ich rodzin
- Msze Św. za Ojczyznę w wielu zakładach pracy i kościołach
- wielu księży angażuje się w konspirację m.in. Bł. Ks. Jerzy Popiełuszko
- Kościół Katolicki jest ważnym negocjatorem w rozmowach z władzą

„Stan wojenny został wprowadzony nie w trosce o los Polski, ale po to, by ocalić komunistyczną dyktaturę. Kosztował życie dziesiątki ludzi, cierpienie dalszych tysięcy. Zniszczona została wszelka społeczna nadzieja, entuzjazm i chęć zaangażowania w sprawy publiczne, których nie udało się odbudować po 1989 r.”

Podręcznik „Od niepodległości do niepodległości” wydany przez IPN w 2010

Powyżej: plakat ukazujący zbrodniarza Wojciecha Jaruzelskiego, który wprowadził stan wojenny w 1981. Dziś, co zadziwiające, przywraca się mu honor poprzez uroczysty pogrzeb na Powązkach Wojskowych (maj 2014).

Stan wojenny nie zdołał zniszczyć Sił Dobra – Solidarności

Powstało, choć osłabione i podzielone, prawdziwe społeczeństwo podziemne walczące o wolność przez całe lata '80, aż do przemian demokratycznych w kraju... Solidarność choć nielegalna tworzyła dalej swoje struktury w ukryciu lub półjawnie. Kierownictwo jednak razem z Episkopatem tworzyło nurt do pokojowych przemian **za wszelką cenę...** (dla wielu działaczy Podziemia władze Kościoła w Polsce miały wtedy zbyt ugodową politykę).

Działalność Solidarności, w tym Solidarności Walczącej i innych organizacji niepodległościowych:

- dalsze strajki
- demonstracje 1 i 3 maja, 11 listopada, 17 grudnia, 31 sierpnia, przeradzające się w rozruchy zwane „zadymami” z ZOMO
- konspiracyjne wydawnictwa, setki pism i książek o tematyce niepodległościowej, „bibuła”
- potężny ruch kultury niezależnej: plastyka, teatr, muzyka
- działały podziemne rozgłośnie radiowe - Zbigniew i Zofia Romaszewscy, Kornel Morawiecki
- Msze Św. za Ojczyznę m.in. Bł. Ks. Jerzego Popiełuszki
- pomoc Kościoła dla prześladowanych

Cele:

- zniesienie władzy PZPR aby w końcu wywalczyć pełną suwerenność
- wolne wybory
- rozliczenie zbrodniarzy

„Zadymy” – honorowi buntownicy z wyboru

Wzburzony tłum robotników stoczni w Gdyni w grudniu '70 niesie na drzwiach zastrzelonego koleżę. Są gotowi do walki z władzą na śmierć i życie. Zatrzymać mogą ich jedynie czołgi.

Co to są „Zadymy”? Czy były dobre?

To demonstracje uliczne często przeradzające się w starcia siłowe z ZOMO (Zmotoryzowane Oddziały Milicji Obywatelskiej). Czasem tak już jest w historii, że trzeba się bić, żeby zatrzymać złych ludzi, którzy za nic mają życie i Boga, i chcą zabijać żeby utrzymać się u władzy. Z takimi PRZESTĘPCAMI nie wolno się dogadywać, z nimi trzeba walczyć na śmierć i życie, bo jeżeli ty się nie postawisz, zginie twój naród i twoja ojczyzna.

Pałowanie strajkujących to prawie codzienność w realiach PRL-u. Na zdjęciach zadymy z lat 80-tych w Trójmieście oraz z Grudnia '70.

Brutalną rzeczywistość PRL-u oświetlali Bohaterowie – buntownicy z wyboru, broniący Boga, Honoru i Ojczyzny.

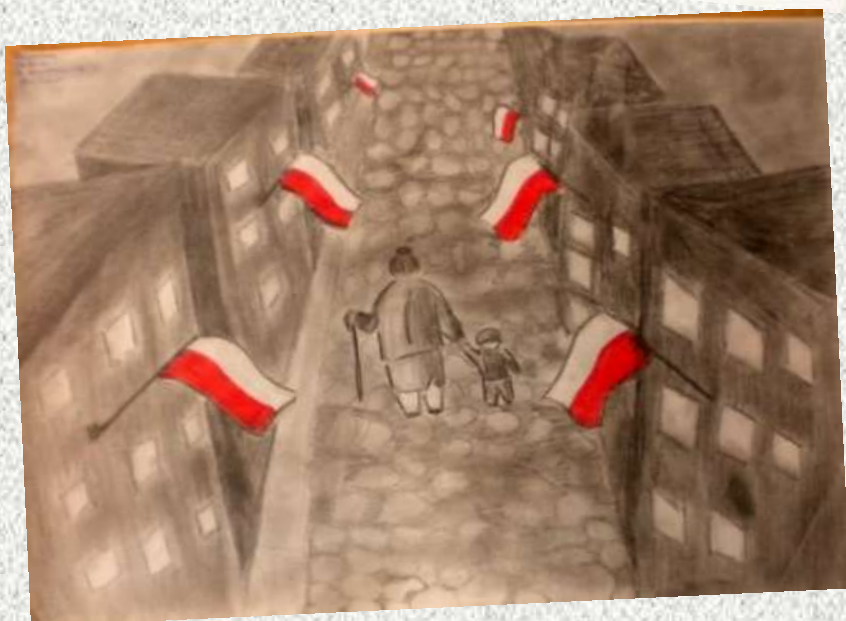

Jednak wola demonstrantów była inna, oni chcieli pokoju, żyć normalnie i dlatego wychodzili na ulice upomnieć się publicznie swoich praw, niestety to komuniści doprowadzali do rozlewu niewinnej krwi dziewcząt i chłopców.

Milicja używała pałek aby pozbyć się problemów, często łąpali wiele osób i wywozili na komendę milicji, tam bili jeszcze więcej, aż do utraty zdrowia lub życia, tak jak to było w Grudniu '70.

Polskie Barwy Narodowe oraz Godło Orła w Koronie dodawały odwagi w ciemnościach.

Tak prezentowały się siły ZOMO. Na zdjęciu widoczny po środku samochód z działkiem wodnym, po bokach uzbrojeni w tarcze i pałki milicjanci.

Komuniści używali ciężkich transporterów i skotów aby rozbijać demonstracje.

Oraz rzucali w ludzi gazem łzawiącym.

Na zdjęciu Zomowiec pokazuje do kamery złapanego chłopaka, Grudzień '70.

**„My też czujemy,
że płynie w nas
krew buntowników.”**

Mimo wszystko strajkujący nie bali się i często ciskali kamieniami w siły wroga.

Za to byli rozpraszani przez działka wodne...

Starszy człowiek podnosi kamień z ziemi... Komuniści zmusili go do takiej postawy...

Po lewej: ulotka namawiająca do bojkotu komunistycznych wyborów na Wybrzeżu.

*Pobity i chyba już nieżywy człowiek ładowany jest na samochód.
Poniżej: skoty w pełnej okazałości.*

Powyżej: tłum w starciu z działkiem wodnym.

*Po lewej: „**Nie lękajcie się!**” Oni wzięli sobie do serca zawołanie Ojca Świętego.*

Jakiś młodzian okupuje pojemnik na śmieci.

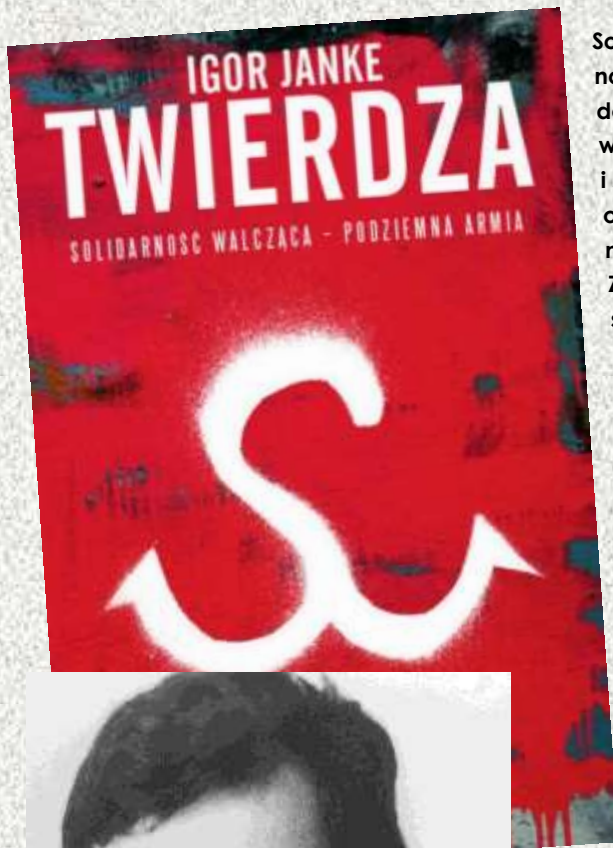
Milicjanci wykonywali rozkazy z góry, ale dlaczego byli tak okrutni dla swoich rodaków?

Jedna z naszych prac plastycznych przedstawia Superbohaterkę odzianą w Barwy Narodowe, rozrywającą kajdany niewoli Komunistów.

Solidarność Walcząca

Solidarność Walcząca powstała w '82 jako odpowiedź na ugodowe podejście kierownictwa Solidarności do komunistów, którzy nasilili jeszcze swoje zbrodnie (stan wojenny w '81). W takiej sytuacji nie można było milczeć i schować głowy w piasek, jeżeli Wałęsa i inni nie chcieli organizować oporu oraz konspiracji aby być przygotowanym na walkę czynną, trzeba było robić to na własną rękę. Założycielem był Kornel Morawiecki z Wrocławia. Organizacja szybko rozrosła się do kolejnych miast: Trójmiasta, Poznania, Warszawy, Szczecina, Łodzi i innych.

Po lewej: Najnowsza książka o SW, na okładce charakterystyczny znak organizacji: kotwica z połączonych liter "S" oraz "W", nawiązującą do powstańczej kotwicy "Polski Walczącej".

Poniżej: Oficjalny znak SW.

Kornel Morawiecki,
zdjęcie z lat '60.

**„Od zaciskania pasa lepsze jest...
zaciskanie pięści.”** Kornel Morawiecki

SW w krótkim czasie stała się największym niepodległościowym ugrupowaniem w Polsce. Członkowie organizacji wydawali ponad sto czasopism w całym kraju, nadawali audycje podziemnego radia, drukowali książki, organizowali oraz brali udział w manifestacjach patriotycznych.

**„Niesprzeciwianie się złu-siłą, wtedy gdy ono samo się nią
posługuje, oznacza oddanie bezbronnych na pastwę zła.”**

Zasady Ideowe i Program Solidarności Walczącej
z '86.

Jednym z zasłużonych działaczy SW jest **Andrzej Kołodziej**, który już w 1980, jako 21 – latek, stanął na czele strajku w stoczni im. Komuny Paryskiej w Gdyni. W latach 1981 do 1983 więziony na terenie Czechosłowacji. Od '84 zaczął tworzyć SW oddział Trójmiasto, a w listopadzie '87, po aresztowaniu Kornela Morawieckiego został szefem SW.

Andrzej Kołodziej nigdy się nie poddał i zawsze wierzył w wolną i suwerenną od komunistów Rzeczpospolitą, jednak za swoją postawę został odsunięty od kierownictwa Solidarności, która chciała współzrządzić z Siłami Złą bez rozliczenia zbrodniarzy.

„Nie ma mniejszego zła. Zło jest zawsze złem.”

Andrzej Kołodziej

Nasze prace plastyczne świadczą, że nadal młodzi Polacy chcą wolnej i niepodległej Polski, tak jak kiedyś buntownicy z SW. Chcemy Orła z Koroną, a nie dogadywania się z przestępcami.

Manifestacje SW w latach '80

Konspiracja

Tak jak młodzi ludzie podczas okupacji niemieckiej w Warszawie robili akcje sabotażowe (Kamienie na Szaniec), tak również działali w czasach komunizmu. Tajne drukarnie, kolportaż gazetek i ulotek o zabarwieniu niepodległościowym. Za to groziły surowe kary, nawet śmierć.

Jednak siła w narodzie była zawsze, i nigdy nie daliśmy się zastraszyć. Niczym Józef Piłsudski walczyliśmy o wolną i niepodległą Polskę. My także będziemy walczyć!

U góry: Jeden z propagandowych plakatów z '80 z Gdyni nawiązujący do olimpiady w Moskwie, przerobiony przez jednego z nas aby mówić o olimpiadzie w Soczi i zajęciu przez Rosję Krymu w 2014.

Po prawej: plakat z lat '80 mówiący sam za siebie.

Po lewej: tak wyglądał kolportaż ulotek.

Po prawej: Okładka wydanej przez SW publikacji mówiącej o zasadach skutecznego konspirowania. Chciałbym taką mieć na pamiątkę!

Ojciec, Matko!

- Czy chcesz się znaleźć w sytuacji tych rodziców, którzy na ekranie telewizora rozpoznawali swoje dzieci w gronie rozdrzeczonych wyrostków wyrwijających płyty chodnikowe i rzucających kamienie?
- Czy uczyniłeś wszystko, aby Twoje dziecko nie musiało płacić wysokiej ceny za naruszenie surowego prawa stanu wojennego?
- Czy zastanowiłeś się, kto popycha Twoje dziecko do awantur, kto cynicznie naraża je na utratę zdrowia a może i życia?

Nie pozwól swemu dziecku na udział w ulicznych awanturach!

Po lewej: ulotka komunistów. Wrogowie robili wszystko aby zniechęcić ludzi do walki o wolność... Solidarność Walcząca nie bała się nigdy tych bzdur, ponieważ nie angażowała do manifestacji ludzi niepełnoletnich, ale tylko dorosłych i dojrzałych.

Znaczek pocztowy zrobiony przez więźnia w Strzebielinku w 1982.

Zdjęcia wykonywane podczas „zadym” są świadectwem odwagi tego co je robił, czym bliższe ujęcia tym większa odwaga, wtedy nie było możliwości ZOOM-a. Z gotowych zdjęć małych rozmiarów wykonywano podręczne folderki, które rozprowadzano wśród znajomych. Teraz są ważnym dokumentem historycznym.

1 MAJA 1985

GDAŃSK
GDYŃIA

· NAF ·

Materiały na wypadek walki

oraz skanery radiowe służące do podsłuchu komunistów,
pochodzące od przyjaciół (z Zachodu).

Harcerze w opozycji

W 1980 powstaje nowy ruch opozycji w harcerstwie KIHAM (Kręgi Instruktorów Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego), który nawiązuje do katolickiej i niepodległościowej wizji sprzed II WŚ.

W 1989 dawni instruktorzy rozwiązanego KIHAM, tworzą Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, który do dzisiaj jest drugą co do liczebności organizacją harcerską w Polsce.

Św. Jan Paweł II ukochał harcerzy, co widać na tym uroczym zdjęciu.

„Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Polsce i być posłusznym Prawu Harcerskiemu.” Słowa Przyrzeczenia

Harcerskiego

Harcerze są odważni i uwielbiają przyrodę, zwłaszcza przeprawy przez rzeki w pełnym rynsztunku.

Zdjęcia pochodzą z lat '80.

„Wierzę mocno, że państwo którego wszyscy obywatele byłiby harcerzami, byłoby najpotężniejsze ze wszystkich.”

Bł. ks. Wincenty Frelichowski patron harcerstwa polskiego.

Zbiórka w szeregu, na przedzie drużynowy, zaraz po nim chorągwy z proporcem drużyny.

Zdjęcia z obozów i biwaków.

Budowa wiat, bram, chat, mostów z drewna to łatwizna dla doświadczonych harcerzy.

Ale podstawą dobrej drużyny jest **PRZYJAŹŃ**. Wtedy budują się nie tylko chatki, ale wartościowe relacje na całe życie.

Wkopywanie masztu w ziemi – zawsze na początku obozu.

Harcerze i harcerki uwielbiają razem spędzać czas podczas wspólnych zadań i wędrowek.

Sila harcerswa tkwi w przyjaźni starszych i młodszych chłopców, którzy mają na siebie wychowawczy wpływ.

Las to naturalne środowisko dla harcerza, a mundur to najlepszy jego strój.

Poniżej widzimy patrol meldujący się zakonnikowi, oraz odpoczywający w trawie zastęp.

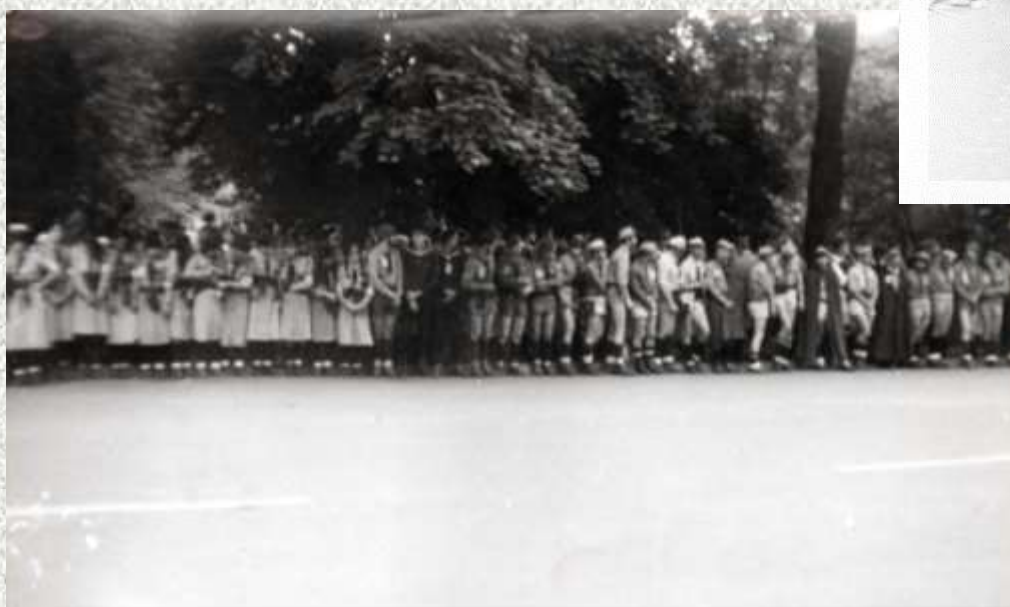

Harcerze uczestniczą
licznie w każdej
z pielgrzymek Papieża
do Polski. Nazywają
to „**Białą**
Służbą”.

Po prawej widoczna lilijka ułożona z kwiatów na ulicy,
którą za chwilę przejedzie nasz Papa.

Do licznych ich zadań należały służby porządkowe i medyczne (poniżej).

Inne ujęcie szpaleru.

III Pielgrzymka do Polski, Stadion Dziesięciolecia w Warszawie, 17 czerwca 1983.

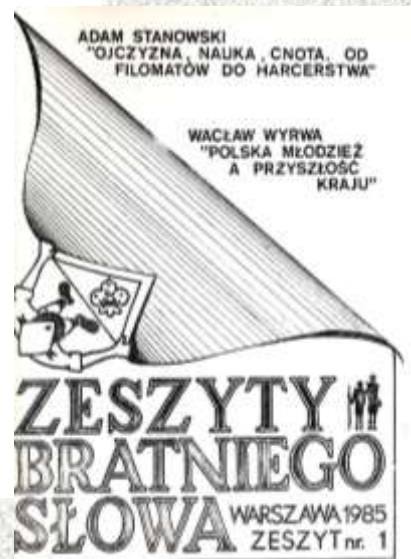
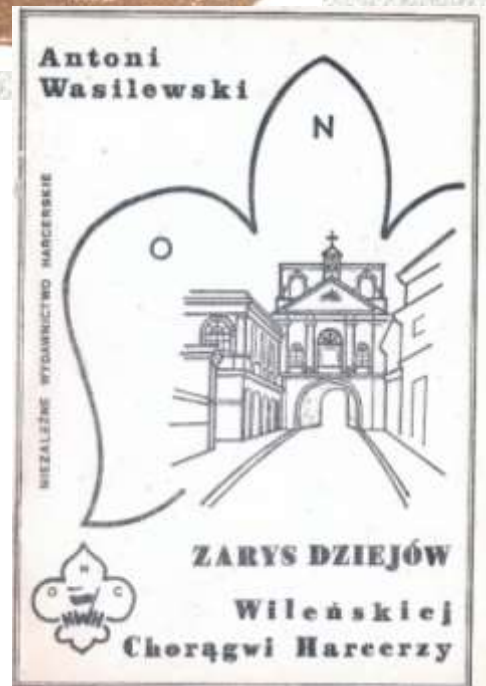
Stanisław Broniewski
„ORZA”

**O PRAWIE
HARCERSKIM**

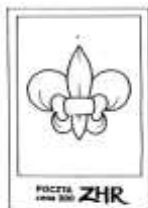

NIEZALEŻNE WYDAWNICTWO HARCERSKIE

• Warszawa 1984 •

SERIE TE DOKŁADNIE
WSZYSTKIM TYM
POMORSKIM HARCERKOM
I HARCERZOM NADZIEJ
WIĄZAĆ SIĘ
W HARCERSTWIE
NIEZALEŻNE
W LATACH 1981-1990
DAŁI ŚWIADCTWO
HARCERSTWA? SERZEN

0291 8030 430

POCZTA **ZHR**
cena 200

**OD ZJAZDU
DO ZJAZDU**

NIEZALEŻNE
HARCERSTWO
NA POMORZU

1981-1990

POCZTA **ZHR**
cena 200

POCZTA **ZHR**
cena 200

POCZTA **ZHR**
cena 200

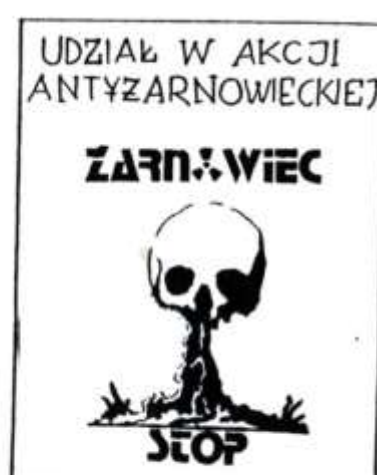
POCZTA **ZHR**
cena 200

POCZTA **ZHR**
cena 200

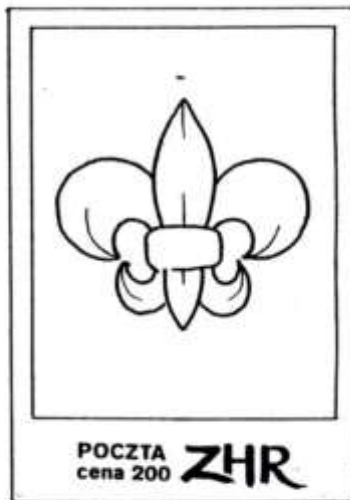
POCZTA **ZHR**
cena 200

POCZTA **ZHR**
cena 200

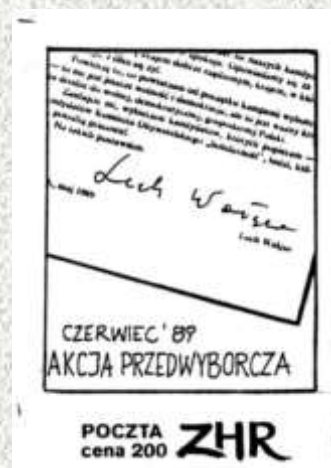
SERIE TE DEDYKUJEMY
WSZYSTKIM TYM
POMORSKIM HARCERKOM
I HARCERZOM KTÓRZY
WŁĄCZAJĄC SIĘ
W INICJATYWY
NIEZALEŻNE
W LATACH 1981-1990
DALI ŚWIADECTWO
HARCERSKIEJ SŁUŻBY

KOMENDA CHORĄGWI
POMORSKIEJ ZHR

POCZTA
cena 200 **ZHR**

CENA BLOKU 400

CZERWIEC '89
AKCJA PRZEDWYBORCZA

POCZTA
cena 200 **ZHR**

Działalność podziemna harcerzy była bardzo ważnym świadectwem ich miłości do Boga i Ojczyzny.

HARCERSKIE
GRUPY
ULOTKOWE
SIERPIEŃ '88
POCZTA
cena 200 **ZHR**

HARGERSKIE
POGOTOWIE
ZIMOWE
GRUDZIEŃ '81 - MARZEC '82
POCZTA
cena 200 **ZHR**

BIAŁA SŁUŻBA
16-23 06 1983
8-14 06 1987
SŁUŻBY
PEŁNIONE PODCZAS
PIELGRZYMEK OJCA ŚW
POCZTA
cena 200 **ZHR**

WYBORY
1984 - 1988
BOGOM
DURNY
DO
URNY
3.5
POCZTA
cena 200 **ZHR**

CZUWAJ!

Humor – pogoda ducha w ucisku

Podczas PRL-u zaopatrzenie w sklepach było fatalne.

„Za Gomułki puste półki”

„Czym różni się przedwojenny sklep mięsny od powojennego? Przed wojną na sklepie było napisane rzeźnik, a w środku było mięso. Teraz nad sklepem wisi sztyld mięso, a w środku jest tylko rzeźnik”.

Powszechnym zjawiskiem były kolejki przed sklepami:

„Liczba mnoga od człowiek? Kolejka. Co to jest kolejka? Socjalistyczne podejście do sklepu”.

Po lewej: twarz Jerzego Urbana, w latach 1981 – 89 był rzecznikiem prasowym Rady Ministrów, znany ze swojej nienawiści do Kościoła. Poniżej ulotka propagandowa wzywająca do bojkotu komunistycznych wyborów.

„W 1968, po słynnym wystawieniu Dziadów, delegacja polska bawi w Moskwie. Breżniew zwraca się do Gomułki:

- Podobno u was w teatrze wystawiono antyradziecką sztukę?
- No, tak, Dziady – z pokorą potwierdza Gomułka.
- I coście zrobili?
- Zdjęliśmy sztukę.
- Dobrze. A co z reżyserem?
- Został zwolniony z pracy.
- Dobrze. A autor?
- Nie żyje.
- A toście chyba przesadzili...

(Inna wersja zakończenia brzmiała: I za to was lubię, Wiesław!).

NOWY PODZIAŁ PŁAC

W RZĄDZIE - ZALEŻY GDZIE KTO USIADZIE
W SEJMIE - ILE KTO FUNKCJI OBEJMIE
W KC - ILE KTO CHCE
W MO - PO 8.100
ZYD I AFERZYSTA - PO 10.300
ADWOKACI I SĘDZIOWIE - TEGO SIĘ NIKT NIE DOWIE
DYPLOMATY - PO CO TA POLSKA SZMATA, TYLKO W DELIZACH WYPŁATA
INTELIGENCJA PRACUJĄCA - PO 2,5 TYSIĄCA
RESZTA HULOGY - PO 1000 ZŁOTYCH
BO KTOŚ WYSOKO POSTAWIONY POWIEDZIAŁ GÓMNO - WSZYSCY NIE
MOGĄ MIEĆ RÓWNO.
DLA KAŻDEGO WYPADNIE, ILE KTO UKRADNIE

Na lewo: podczas strajków w 1980 robotnicy ustalali po cichu nowy podział płac jaki zaproponują komuniści. Zaprojektowali nawet dodatkowe banknoty. ©

ADAM MICHNIK

RZECZPOSPOLITA POLSKA

10

RADOM 25 CZERWCA 1978

KOMITET OBRONY HONOROWY

Wizerunki na banknotach:
gen. Wojciech Jaruzelski (na
poprzedniej stronie)

Od góry: Adam Michnik,
Lech Wałęsa, Zbigniew Bujak,
Ronald Reagan

NARODOWY BANK POLSKI

100
STO ZŁOTYCH

WARSZAWA 31 SIERPNIA 1989

LECH WAŁĘSA

UR 29 11 1954

RZECZPOSPOLITA POLSKA

5000

PIĘC TYSIECY ZŁOTYCH

WARSZAWA 31 SIERPNIA 1980

5000

ZBIGNIEW BUJAK

5000

S 21-08-1980

V Souwoczi V

FEDERALRESERVENOTE

THE UNITED STATES OF AMERICA

SPECIALNA EMISJA Z OKAZJI
40 ROCZNICY RZĄDOW
KOMUNISTOW W POLSCE

22 07 1944

F 10

22 07 1984

WASHINGTON, D.C.

10

10

ZERO DOLLARS

10

10 - przykazań:

1. Nie będziesz miał celu wyższego niż dobro Związku Radzieckiego.
2. Nie wstępuj do kościoła, ani do sklepu mięsnego, żebyś nie zdradzał staru partyjnego.
3. W niedziele i święta o czynie partyjnym pamiętaj.
4. W wolne soboty idź do roboty.
5. Szanuj robotnika polskiego jak siebie samego, albowiem życie twoje zależy od niego.
6. Nie pożądaj żony bliźniego swego, bo i tak ci się przygotuje nic lepszego - bo i z czego.
7. Nie kradnij mienia społecznego, bo ci ze wschodu są od tego.
8. Reucisci popierajcie partię, czyniąc - umierając przed terminem.

**TO NIC, ALE MAMY ZA TO
SOCJALIZM!**

Kraj nasz długo bo długo
ale doszedł do czego doszedł,
to też ma to co ma
czego najlepszym dowodem
jest to co jest.
A ponieważ to co jest
to nie jest to
więc nie ma **NIC!**

Tekst z „Maratonu Kabaretowego
Opole '81”

Zd

„Kraj nasz długo bo długo
ale doszedł do czego doszedł,
to też ma to co ma
czego najlepszym dowodem
jest to co jest.
A ponieważ to co jest
to nie jest to
więc nie ma NIC!”

Tekst z Maratonu Kabaretowego Opole '81.

Serial Cztery pancerni i pies z lat '60
(propagujący fałszywie przyjaźń polsko-
radziecką) stał się tematem wielu
dowcipów:

„Czterech pancernych i psa wysłano do
Czechosłowacji wraz z wojskami Układu
Warszawskiego. Pancerni przekroczyli
granice, Szarik nie chciał iść dalej. – Jestem
pies, nie świnia – zaszczekał”.

**WARIANT IV
-najlepsz-y-**

Poniżej historia lat PRL-u pisana przez satyryków. Ciąg dalszy na następnej stronie.

O towarzyszu Kani

Powstały w Polsce trudne pytania
Gdy nastał nowy tow. Kania
Wszyscy się głowią: i tak i siak
Czy to coś z grzybów, czy to jest ptak?
Jeżeli grzyb, to problem gnębiący:
Czy to jadalny grzyb czy trujący?
To nic do śmiechu, kochani moi
Po tylu latach każdy się boi.
Zatrucie grzybem groźne być może.
Klęska totalna. Uchowaj Boże!
Jeśli jadalny, wszystko w porządku,
Spokój dla kraju i dla żołądka.
Gdy umiejętnie jest przyprawiony
Przyrumieniony i ususzony,
Podłany dobrze właściwym sosem
Będzie się można pogodzić z losem.
Jeżeli to ptak, pytanie nowe
Nowe problemy trują nam głowę:
Czy ptak co śpiewa, czy ptak co kracze?
Bo wówczas nasze życie sobacze.
Byli już tacy, co nam krakali
I tacy, co nam pięknie śpiewali
Czy tak, czy owak prorokowali
Te kraj w ogromne długi wegnali.
Na chłopski rozum tak kombinuje
I każdy Polak pewnie tak czuje
Nam ptak potrzebny, co wzwyż poleci
Może kraj wówczas blaskiem zaświeci.
Może się wówczas spełnią marzenia
Może się w Polsce na lepsze zmienić
W Polsce każdemu wiadomo wszak,
Że w naszym kraju w herbie jest ptak.
Chociaż już orły nam wyginęły,
Kurs w inne strony dla siebie wzięły
Nam ptak potrzebny w naszej krainie,
Co odpowiednio skrzydła rozwinię.
Jak będzie dalej, pokaże czas,
Zatem nadzieja wstępuje w nas
Bo mamy teraz zupełnie nowe
Te niezależne związki zawodowe.
Boże, coś Polskę w opiekę swą wziął
Spraw, aby ptak ten skrzydeł nie zgiał
Abyśmy dalej „na pysk nie padali”
I niepotrzebnych hymnów nie piali.
A czy będzie tak, czy owak
Człowiek to nie jakiś „robak”
Chcemy mięsa zamiast „ciasta”
Co daj Boże, no i basta.

Historia Polski

Był Gomulka Polak prawy,
Co za Polskie cierpiął sprawy.
Polskę chętnie by wyzwolił
Lecz cóż, Chruszczow nie pozwolił.
Więc narzekał lud na Władka
Chociaż był on tak jak matka.
Wywallili nam człowieka,
Gierek tylko na to czekał.
Teraz po 10-ciu latach
Wspominają ludzie Władka
I żałują teraz Was, że już odszedł dobry czas.
Było mięso i bekony, poledwice, balerony,
Cukru, chałwy, czekolady nie sprzedawał nikt spod lady.
Choć zarobki były marne,
Lecz co było włożyć w garnek.
Teraz zęby złóż na półce,
I podumaj o Gomulce.
Lecz Gomulka stracił względy,
Bo popełnił wielkie błędy.
Teraz wreszcie będzie życie
Bo jest Edzio odnowiciel.
Więc gdy Edzio się rozziął,
Ludzie pracy pomagali.
Kilka latek szybko minie,
Mlekiem, miodem kraj popłynię.
Tak czekali pełni wiary
Czekał młody, czekał stary.
Tak cierpliwie czekał lud,
Na komunistyczny cud.
Gierek bajerował głowy,
Ze trudności są przejściowe.
Więc się nikt tym nie zatrzymał,
Bo wiadomo — partia czuwa.
Tak płynęły błogo lata,
Miast odnowy i poprawy
Coraz gorzej stoją sprawy
Najpierw cukier się oddalił
Mięsa coraz mniej dawali,
Chociaż sieje chłop i orze,
No i było coraz gorzej,
Cukler, mięso już fikcyjne,
Za to ceny komercyjne.
Wreszcie miasto Moskwa gada,
U nas będzie olimpiada
I wnet ludzie zrozumieli,
Kto się z nami dobrem dzieli.
Pociąg mknął po gładkiej stali,
Stop — do szyn go przyspawali.
Przyszedł wnet znad morza głos,
To był już następny cios.
Przewrócono kilka stołków,
Komunistycznych pacholców.
Jeszcze się tłumaczył Gierek,
Ze miał chęci szczere.

Ten co Polskę w długi wpędził,
 O poprawie jeszcze gładził.
 Jeszcze liczył na górników,
 Lecz nie dało to wyników.
 Rzekła mu górnicza brać,
 Won stąd — [] twoja mać.
 Teraz nikt się nie litował,
 Wnet na serce zachorował,
 Znamy komunistyczny kawał,
 Jak podpadłeś — serca zawał.
 Teraz nastał Stasio Kania,
 Będzie nowy kawał drania.
 Bo już rodzi się replika,
 Przecież to ta sama klika.
 W pierwszej mowie Stasio śpiewa,
 Jak to kocha on Breżniewa.
 Jeszcze sterowany zdalnie,
 A już kadzi mu pochwalnie.
 Teraz wioski, miasta,
 Partia wrogiem jest i basta.
 Lud nie wierzy już w odnowę,
 Wierzy w swoje związki nowe.
 Otumanić się nie damy,
 Kiedy swoje związki mamy.
 Niech się cieszy kraj nasz cały.
 Ponad nami orzeł biały.
 Niech drży w każdym oku rzęsa,
 Niech nam żyje Lech Wałęsa.
 Jeden Polak jest papieżem,
 Drugi siedzi przy Carterze,
 Kilku przy Breżniewie kłęczy,
 Reszta się w kolejkach męczy.
 Ojczy Święty, Pawle Π
 Spłać za Polskę wszystkie długi
 Czyn to w rublach lub w dolarach
 Bo nam Polska się rozwala.
 Spraw, by Polska w siłę rosła,
 Daj nam wodza, a nie osła.
 Mamy już po dziurki w nosie
 To moskiewskie grube prosię.

Po prawej widzimy zestaw strajkowy. Zaopatrzenie żywnościowe dostarczały rodziny i dobrzy ludzie.

HUMOR musiał dopisywać buntownikom bo bez niego nikt by nie wytrzymał tych trudnych dni okupacji zakładu pracy.

Podczas strajku w Gdyni '80 robotnicy budowali sobie śmieszne domki ze styropianu

Historia zapisana w pieśniach

Żeby zrozumieć naród trzeba poznać jego kulturę. Kulturę tworzą świątli obywatele – bohaterowie, którzy walczą o wolność. Poznajmy wybrane wiersze i pieśni o polskiej pięknej historii, o patriotach walczących z Komunizmem.

Ciekawy wiersz rozprawdzany podczas strajków '80. Czytaj najpierw pierwszy wers I zwrotki potem pierwszy wers III zwrotki, następnie drugi wers I zwrotki i drugi wers III zwrotki, i tak po kolei w poziomie! Teraz już rozumiesz co robiono żeby przechytrzyć cenzurę!

Wiersz napisany przez polskich akademików we Lwowie wydrukowany za zezwoleniem władz i przychylnie przez władze przyjęty.

I. Runą w łunach, płoną w pożarach
Krzyże kościołów i krzyże ofiarne
I w bezpowrotnym zgubi się szlaku
Z Lechickiej ziemi orzeł Polaków

III. Na ziemskim globie flagi czerwone
Będą na chwałę grały jak dzwony
Czerwona Armia i wódz jej Stalin
Odwiecznych wrogie swoich obali

II.0 Słońce jasne, wodzu Stalinie
Niech słowo Twoje nigdy nie zginie
Niechaj jak orłów prowadzi z gniazda
Rosja i Kremlu płonąca gwiazda

IV. Zmienisz się rychło w wieku godzinie
Polsko i Twoje Córy i Syny
Wiara i każdy krzyż na mogile
U stóp nam legnie w prochu i pyle.

Piosenka współczesna o Żołnierzu Wyklętym ks. Władysławie Gurgaczu kapelanie Polskiej Podziemnej Armii Niepodległościowej, który został zamordowany przez komunistów w 1949 (po pokazowym procesie w Krakowie), z płyty: "Żołnierze niezłomni. Podziemna Armia powraca":

Ostatnie słowo Księdza Gurgacza

Wojskowy Sądzie podaję dane
Władysław Gurgacz, ksiądz, jezuita
Jestem żołnierzem i kapelanem
Rozumiem co prokurator przeczytał
Byłem w podziemiu, za to nie zdołam
Doczekać w życiu ziemskim lat starczych
Jestem niewinny wobec kościoła
I wobec Polski, a to wystarczy

Ref. Ojciec nasz, w piersi serca młot łomocę
Siłę dasz, abym mógł wytrzymać proces

Za nauczanie moralnych zasad
Za budowanie wiary barykad
Zrobiła ze mnie czerwona prasa
Agentka osi Wall Street – Watykan
Kocham mój kraj i to moja wina
Nie umrze z moją śmiercią rebelia
Wojskowy Sądzie, od dzieł Stalina
Znacznie ważniejsza jest Ewangelia

[Ref.]

Nie czuję lęku, nie czuję złości
Śmierć spotkam chętnie i jeszcze powiem
Że nawet Piłat miał wątpliwości
I tym się różnił od Was, sędziowie
Tak jest, zwalczałem dwie okupacje
Oddany Polsce i Służbie Bożej
Pewnie uwzględni Bóg apelację
Którą mu bezpośrednio złożę

[Ref. (x2)]

Wiersz z napisany po śmierci ks. Jerzego w 1984, śląską gwara.
Rozprowadzany jako „bibuła”.

Księżu Popieluszeko
Idziesz wprost do Boga
Kochałeś Ojczyznę
Nie znoleś co trwoga

Tyś prawdę ukochał
Wolności hetmanie
Za tym coś Ty godoł
Cała Polska stanie

Mioleś honor chłopski
I ducha narodu
Za toś oddoł życie
Za Polskę - za młodu

Twoje ałowa księżu
Po Polsce leciały
O duchu wolności
Ludziom powiodały

Powic męczenniku
Jakie casy przysły
Że Ciebie za prawdę
Wrucili do Wisły

Echem się odbiło
Het, poza granice
Zasmuciłeś Polskę
Najbarziej Stolicę

Piosenki z sierpnia 1980 wydrukowane na terenie stoczni gdańskiej

Pieśń Wolnych Związków

Dziś prawdziwych związkowców nie ma
Gdzie nie spojrzysz- interes i „szmal”
Gdzie jest troska o byt robotnika?
Odplynęła w nieznaną gdzieś dal
Wszędzie tylko kariera i stówek
Robotniku! Nie gadaj! Pysk stul!
Masz pracować, choć trud zgina plecy
A w nagrodę masz troskę i ból.

Jeśli pragniesz wolnym być
To w szeregi nasze idź
Z Wolnym Związkiem, z Wolnym Związkiem
Z Wolnym Związkiem, z Wolnym razem żyć
Sztandar ideałów wznieść
I do braci naszych nieść
Nowa będzie życia treść!

Ujmie w ręce robotnik ster władzy
By oblicze odmienił ten świat
By nie było i fałszu i zdrady
By każdemu był każdy jak brat
Żeby trud robotnika ceniono
Jego ręce podnoszą wzwyż kraj
Do wspólnego wysiłku i pracy
Dłoń pomocną dziś bracie nam daj

Jeśli pragniesz wolnym być... itd.

Ballada stoczniewca

Postuchajcie ludkowie, co wam dziś opowiem
Co się u nas w Gdańsku dzieje
Kto tu płacze, kto się śmieje
Nie mieści się w głowie.

Zawsze Gdańsk nasz polskim był
Zawsze polskim duchem żył
Wolność ceniliśmy, prawo ceniliśmy
Nikt i nigdy go nie zmienił
O przyszłości jasnej śnił.

Nadszedł znowu próby czas
Robotniczych gdańskich mas
Chcą nam zabrać demokrację
Postulując stanu rację
I to już nie pierwszy raz.

Powstał znowu gdański lud
Nowa walka, nowy trud
Żeby każdy sercem całym
Głosił nowej Polski chwałę.
Chociaż gnębili nas

Śmiało robotnicza brać
Przy swych ideałach stać
Dla historii złotej karty
Zaciągnijcie dzisiaj warty
Co żądacie muszą dać.

Gdański krakowiaczek

Krakowiaczek jeden tym się w Gdańsku wstawił
Na koniku jeździł, szabelką się bawił.

Za to u nas w Gdańsku, to nie żadne bajki
Sława nasza rośnie – bo robimy strajki.

Cała Polska patrzy, cała Polska słucha
Bo nasz Gdańsk podnosi w niej ducha
Walczy o te prawa, które nam zabrano
Przez lat kilkadziesiąt, ciągle nas kiwano.

Lecz gdański robotnik ma w porządku głowę
Krzyknął do Warszawy: Halo! Stop panowie!
Mamy demokrację ojców krwią zdobytą
Nie damy by rządził fałsz oraz koryto.

Dziś twardo stoimy, żeby wolność była
By każdy był wolny, nie rządziła siła
A że są i tacy co portkami trzęsą
Przed roboczą siłą i naszym Wałęsą.

Nie bójcie się bardzo, nic wam się nie stanie
Lecz wam wstyd i hańba, na zawsze zostanie.

Gdański starzyk

Już od lat są te metody
zna je stary, zna je młody
Dużo słów, sensu brak
Ogłupienia wiernych znak.

Pyk.. pyk.. pyk.. Pyka głędzi
Aż nas w pewnym miejscu swędzi
Głędzi tak przez cały czas
Do roboczych Gdańska mas
Śmieją mu się w nos, to rządzących los.

Zwarta masa robotnicza
Dobrej rady nam użycza
Obiecanek dość już mamy
Bez was także radę damy.

Pyk.. pyk.. pyk włoś siwieje
Co się w Gdańsku dzieje
Znów stoczniowcy mają głos
Smutny jest rządzących los
Szkoda słów i łez, władzy waszej kres.

Pieśń komunardów

Nie damy nigdy złamać się
Jak Polska długa i szeroka
My nigdy nie poddamy się
Gdyż cena jest wysoka.

Ref. Tylko marsz, tylko marsz do zwycięstwa
Naszych praw nie odbierze nam nikt
Tylko marsz, tylko marsz do zwycięstwa
Gdyż jak dawniej nie chcemy już żyć.

By trud nasz nie rozpadł się
Gdy znów do pracy powrócimy
Komitet Strajku dobra rzecz
I ludziom tym wierzymy.

Ref. Tylko marsz, tylko marsz...

Kolorowe jarmarki

Kiedy widzę przez szyby
Puste haki na tle bieli
Myślę wtedy, gdzie wędliny
Czy je diabli wzięli.

Gdzie zginęły przez te czasy
Balerony i kiełbasy
Szynki, schaby i rolady
Ale zawsze wam powiem
Że najbardziej mi żal

Pieczonego prosiaka
Z przedświątecznego stojaka
Bez kolejki schaboszczaka
I prawdziwej kawy.

Rozłożonych na półkach
W czekoladzie rodzynki
Ziemniaczanej mąki
I bez dewiz szynki.

Piosenka dla córki

Nie mam teraz czasu dla ciebie
nie widziała cię długo matka
jeszcze trochę poczekaj dorośnij
opowiemy ci o tych wypadkach

O tych dniach pełnych nadziei
pełnych rozmów i sporów gorących
o tych nocach kiepsko przespanych
naszych sercach mocno bijących

O tych ludziach którzy poczuli
że są wreszcie teraz u siebie
solidarnie walczą o dzisiaj
i o przyszłość także dla ciebie

Więc się nie smuć i czekaj cierpliwie
aż powrócisz w nasze objęcia
w naszym domu który nie istniał
bo w nim brak było... prawdziwego szczęścia.

Wybrane późniejsze wiersze:

SOLIDARNOŚĆ

od kłamstwa do kłamstwa
od obłędu do obłędu
od gór aż do gdańska
dość mamy obłędu

październik i grudzień
po sierpniu znów sierpień
a ile w tym czasie represji i cierpień

zmieniają się stołki
zmieniają nazwiska
dość mamy obietnic
gdy pusta wciąż miska

nie gdańsk i nie radom
nie lublin, warszawa
lecz cała już polska
ma dosyć bezprawia
ma dosyć represji
obietnic fałszywych
chce chleba za pracę i władzy prawdziwe,

na czele tych żądań
nie inne, czy nowe
lecz wolne od władzy
ZWIĄZKI ZAWODOWE

nszz solidarność

POLSKA 20.01.1982r.

FESTIWAL NADZIEJI W HALI " OLIVIA "

Krwią reflektorów zarumieniona
wódka - gawiedzi cuchnące usta
za oknem kraj nasz pomału kona
lecz hala pełna , chociaż Polska - pusta

Te same twarze co na mitingach
KOR-u słuchają prawie w bezdechu
Dzisiaj czekają tu na igrzyska
Jakby zastygłe w cynicznym uśmiechu

Już wrogich dźwięków rusza kaskada
Na usta widzów nabięła ślina
Maciej Zembaty aż ręce ściska
Gawieź chce igrzysk - proszę zaczynać

Już pierwszy byczek jest na arenie
Okłaski gromkie i rzy publika
On wali w partię , bije w socjalizm
Partia to czerwień , czerwień dla byka

Teraz się Igrsek skrada po scenie
I ziemię w szale drapać zaczyna
Trup pada gęsto i krew się leje
Rozstrzelać Bieruta , powiesić Stalina

~~Oni nie żyją? - wcale nie skodzi~~
Bo tu już przecież nie o to chodzi
Zgroza powiewa , podnieca szalona
On może oszaleć i spuścić się Ona

Niech światła płoną , trwa dziwowisko
Dla nich igrzyska , to w życiu wszystko
Tam praca oraz codzienna zgryzota
Oni mają festiwal - pracuje hołota

Jutro dostaną knebel złocisty
By pozamykać robotnikom pyski
Tylko dla nich wolność i dla nich racja
Tylko dla nich Polska , dla nich demokracja

W nadziei sala od trzech dni płonie
Ach ! Polska po Smoleńsk , Ach ! Polska w koronie
Festiwal zapala nadziei iskierkę
Do broni - mam w domu szlachecką szabelkę

Wszystkich podnieceno , dreszcz ciała przenika
Ktoś krzyknął w zapale "Wieszac robotnika"
Kolega mu szepce " Cicho Kochanieńki
Przyjdzie czas na całkiem prawdziwe piosenki "

Wiersz opisujący
w krytycznym świetle
I Zjazd Delegatów
NSZZ "Solidarność"
w hali Olivia w Gdańsku
5 września 1981.

Poczta strajkowa i więzienna

Aby nie zwariować podczas wielu dni strajków albo podczas przebywania w więzieniu, tworzono nie tylko wiersze, ale także stemple, znaczki pocztowe i pocztówki, oraz „cegiełki”.

SPOLECZNY KOMITET
 BUDOWY KAMNIKOW
 Ofiar Grudnia 1970 r. w Gdyni
 Gdynia, ul. Kaszubowska 3
 tel. 20-60-93

„My trzymamy z Bogiem”
 Gdynia, dn. 7 GRUD 1980 r.

Ks. Dr H. Jastak
 Pralat

PROBOSZCZ
PARAFII RZYMSKO-KATOLICZNEJ
 Najświętaz. Serca Pana Jezusa
 81-365 Gdynia → 22 Lipca 46
 placanka Im. Jana Pawła II
 tel. 20-75-17
 20-99-44

SKP zám. 890 600 mk. 10.12.80

KRP 17.VIII
 1-82
 M02A.0W

3 SIERP 1980

21 x TAK

ŻĄDAMY

WSZYSTKICH WOLNYCH SOBÓT

OD STYCZNIA 1981

NSZZ SOLIDARNOŚĆ ZPG-a

CEGIELKA NA SZTANDAR N.S.Z.Z.

Solidarność

NSZZ Solidarność

STOCZNIA IM. KOMUNY PARYSKIEJ

CENA 20.- zł

13

† BOŻE
SKP
MIEJ W OPIECĘ
STOCZNIOWCÓW

KONCERT
ODSLONIĘCIA POMNIKA OFIAROM
GRUBNEJ
Kościół Npł. Serca 17-19
Gdynia, dnia 18. VII. 1980 r.
NSZZ „Solidarność”

• Wskazywanie symboli SKP, jak
programa w historii SKP
ni odzwierciedla prze-
biegu. Próbowałam prze-
nieść. Wskazywanie 17.08.1980 r.

STRAJK
15.VIII.80

STRAJK OKUPACYJNY
15.VIII 1980
GDYNIA

SKP 17.VIII
MSZANIA

Halina
Młota

STRAJK
SKP

STRAJK OKUPACYJNY
15.VIII 1980
GDYNIA

STRAJK SOLIDARNOSCIOWY
GDYNIA 1980

GTS
STRAJK OKUPACYJNY

15.8.1980
MKS
STRAJK

Magda
Magda

KOMITET STRAJKOWY
STOCZNIOWCÓW
NAUTA
17.08.80

Henryk Borkis
Konarski
Holm
Stojelka

KOMITET STRAJKOWY
STOCZNIOWCÓW
NAUTA
17.08.80

David
Stojelka
Stojelka

Henryk Konarski
Henryk Konarski
Henryk Konarski

KONIEC STRAJKU 31.8.

KOMITET STRAJKOWY

KOMITET STRAJKOWY
SHIPCONTROL
GDYNIA
18-31880

KOMITET STRAJKOWY
ZP
GDYNIA
15 VIII 80

Poczta więzienna

Rodzinka!
 Pozdrawiam serdecznie z pięknego
 Sobolowa. / k / Bochni
 Pogoda dopisuje więc prawie w ogóle
 nie czujemy w wosku.
 Nocą jest bardzo fajno.
 Napiszcie długiego listu
 Nasz adres:
 "Kamienne Nilla"
 Sobolow
 p-ta Chrostowa 32-342
 Bardzo Kocham. Ucałujcie Towarzystwo
 Mł.

Terminu przyjeżdża wiceprez

NIE BĘDZIE KRAT
 CZAS PRZYJDZIE GDY
 METALI ZNIKNE CIEN
 UŁIEZIONY
 INTERNOWANI - OBOZ GRU

300 DNI STANU WOJENNEGO

**wolna
 poczta**
 internowanych

3

Solidarności
POZDROWIENIA
OD
PODZIEMIA

Święta Bożego Narodzenia 1984
 Tajne Komisje Zakładowe Trójmiasto

NASZ ROK 1985

"SOLIDARNOŚĆ - TO NADZIEJA
 NA ZASPOKOJENIE GŁODU
 LUDZKICH SERC - GŁODU MIŁOŚCI,
 SPRAWIEDLIWOŚCI I PRAWDY"

KS. JERZY POPIELUSZKO

wytrwania w nadziei
 życzy

NIE PŁACZ... NARÓD CAŁY KU NOLNO... 300 LINI STANU NIEKORUPCJO

CI ZMIERZA... DKOŁ

1982 • OBÓZ GRODKÓW

SOCJALIZM JALWA GRZMAŁ

A CERNIE PADŁY STRAŻY

GENERALOM TRZEBA KAMI!

31.10.1982

*Szczęście Boże!
W Święto Barbórki
Solidarnym Górnikom*

**PAMIĘTAMY O WASZEJ
CHŁUBNEJ POSTAWIE**

Rodzinom więzionych za przekonania
składamy wyrazy szacunku

PAMIĘTAMY.

-NSZZ SOLIDARNOSC
GDANSK

35

MELKANOC '86

**BEZ KONTROLI
UB OLL**

**90 DNI
W OBOZACH
13.03.82.**

Solidarnosc

AKADEMIA MEDYCZNA
N.Z.S.
BIALOLEKA-1982

Okrągły Stół

– karty zostały rozegrane

W 1989 R. DOSZŁO DO NIEBYWAŁYCH PRZEMIAN W ŻYCIU POLITYCZNYM EUROPY I ŚWIATA. SYSTEM KOMUNISTYCZNY WOBEC PRAWIE 20-LETNIEGO OPORU POLSKICH ROBOTNIKÓW I CAŁEGO POLSKIEGO SPOŁECZEŃSTWA ZACZAŁ SIĘ CHWIAĆ W POSADACH I ZAMIERZAŁ RUNAĆ. CZY WŁADZE SOLIDARNOŚCI NA CZELE Z LECHEM WAŁĘSĄ, DOBRZE WYKORZYSTAŁY SŁABOŚĆ PRZECIWNIKA? POSTANOWIŁY SIĘ Z NIM „DOGADAĆ” ABY WPROWADZIĆ KRAJ NA DROGĘ DEMOKRACJI. ZNAJĄC FAKTY HISTORYCZNE I OBSERWUJĄC HISTORIĘ III RZECZPOSPOLITEJ MÓWIMY STANOWCZE „NIE” POLITYCE „GRUBEJ KRESKI”.

„Wydawało się, że porządkiem europejskim, który wyłonił się z drugiej wojny światowej i został usankcjonowany przez układy jaltańskie, mogła wstrząsnąć jedynie kolejna wojna. Tymczasem został on przewyższony wysiłkiem ludzi, którzy nie uciekali się do przemocy, zaś odmawiając konsekwentnie ustąpienia przed potęgą siły, zawsze umieli znaleźć skuteczne formy świadczenia o prawdzie. Taka postawa rozbroiła przeciwnika, gdyż przemoc musi się zawsze usprawiedliwiać kłamstwem, przybierać fałszywe pozory obrony jakiegoś prawa czy odpowiedzi na czyjąś groźbę. Nie przestaję dziękować Bogu, że wsparł ludzkie serca w czasie tej trudnej próby i proszę Go, aby ten przykład był naśladowany w innych miejscach i w innych okolicznościach; by ludzie nauczyli się walczyć o sprawiedliwość bez uciekania się do przemocy, wyrzekając się walki klas w sporach wewnętrznych i wojny w konfliktach międzynarodowych.”

„Historia uczy, że demokracja bez wartości łatwo się przemienia w jawny lub zakamuflowany totalitaryzm.”

Fragmenty Encykliki Św. Jana Pawła II *Contesimus Annus* z 1991.

Może jeszcze za mało naszych
dobrowolnych wyrzeczeń, za mało
ludzkiej solidarności, za mało
odwagi do demaskowania zła ?

Może jeszcze za mało tych,
którzy są wierni ideałom, za
które bracia nasi przelali
własną krew ?

Ks. Jerzy Popiełuszko

ROZMOWY OKRĄGŁEGO STOŁU ROZPOCZĘŁY SIĘ **6 LUTEGO 1989**

NEGOCJATORZY ZE STRONY SOLIDARNOŚCI:

WITOLD TRZECIAKOWSKI

BRONISŁAW GEREMEK

TADEUSZ MAZOWIECKI

NEGOCJATORZY ZE STRONY KOMUNISTÓW:

WŁADYSŁAW BAKA

JANUSZ REYKOWSKI

ALEKSANDER KWAŚNIEWSKI

Równocześnie trwały nasilające się protesty reszty opozycji – przeciwników ugody z komunistami. Były to organizacje:

KONFEDERACJA POLSKI NIEPODLEGŁEJ (KPN)

SOLIDARNOŚĆ WALCZĄCA (SW)

POLSKA PARTIA SOCJALISTYCZNA - REWOLUCJA DEMOKRATYCZNA (PPS-RD)

RUCH WOLNOŚĆ I POKÓJ (WIP)

NIEZALEŻNE ZRZESZENIA STUDENTÓW (NZS)

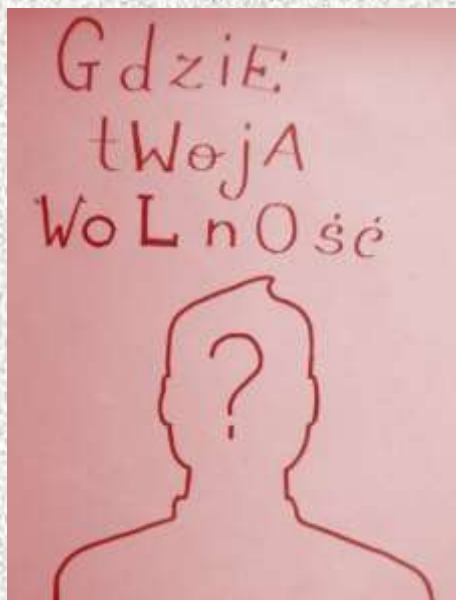
Opozycja niepodległościowa, w odróżnieniu od władz Solidarności oraz części hierarchów Kościoła, chciała całkowitego „zniesienia władzy PZPR” i wolnych wyborów. W obliczu słabnącej pozycji komunistów wołała dalej służyć ciemionom narodowi poprzez strajki i manifestacje, aby w końcu wywalczyć pełną suwerenność (oraz rozliczenie zbrodniarzy).

Przy Okrągłym Stole natomiast wynegocjowano daleko idącą reformę PRL. Sens całej operacji polegał na tym aby opozycji dać udział we władzy i tym samym obarczyć ją współodpowiedzialnością za proces reform.

Pierwszym premierem nowego niekomunistycznego rządu został Tadeusz Mazowiecki, który od razu deklарował:

„odcięcie przeszłości grubą linią”

(fragment expose premiera z 24 sierpnia 1989)...

Jak można zapomnieć Komunistom ich zbrodnie i zacząć z nimi współpracować?

Zastanówmy się jeszcze raz nad słowami Andrzeja Kołodzieja...
„Nie ma mniejszego zła. Zło jest zawsze złem.”

Powołanie rządu Mazowieckiego zapoczątkowało długotrwały proces przekształcania PRL-u w **demokratyczne państwo**. Jednak wsłuchajmy się jeszcze raz w słowa Papieża Polaka, który napisał w 1991 w encyklice *Contesimus Annus* (łac. Setna Rocznica):

„Historia uczy, że demokracja bez wartości łatwo się przemienia w jawny lub zakamuflowany totalitaryzm.”

Aby zadowolić oszukane społeczeństwo przywrócono tradycyjną nazwę państwa **Rzeczpospolita Polska i godło Orła w Koronie**. Dodatkowo doszło do transformacji gospodarki z centralizowanej na wolnorynkową.

Najważniejsze funkcje pozostały w rękach Komuny przez wiele lat, a nawet do tej pory:

Sądownictwo i Prawo, Policja, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (zmiany dopiero za prezydentury Lecha Kaczyńskiego, który zginął w niewyjaśnionych okolicznościach pod Smoleńskiem 10 kwietnia 2010).

Działacze Solidarności na czele z Lechem Wałęsą zgodzili się na tę współpracę, a niewygodną opozycję stordedowali obrzydliwą propagandą (Gazeta Wyborcza - Adam Michnik).

Jeżeli ktoś się sprzeciwiał był „solidaruchem” albo „terrorystą” tak jak kiedyś AK-owcy byli „bandytami” lub „Zaplutymi Kartami Reakcji”, a obecnie ludzie związani ze środowiskiem Radia Maryja „moherami” i ludzie niezależni i niepodległościowcy „oszołomami”.

Następstwa takiej „ugodowej polityki” widzimy do dziś, a wszelkie marzenia o zmianie są nierealne dla polityków, którzy nie widzą dalej jak czubek własnego nosa. Mamy nadzieję na nową pokojową rewolucję Solidarności!

Za prezydentury Lecha Kaczyńskiego wiele osób chciało reform, i tak zasiane zostało ziarno nadziei, które już owocuje przemianami w duszach Polaków. **Sily Zła nadal istnieją, choć ukrywają się pod pozorami dobrych ludzi dbających o Rzeczpospolitą, jednak zwycięstwo zostało już osiągnięte przez Sily Dobra... I oni o tym wiedzą. Dlatego muszą się poddać!**

**Fundacja
Pomorska Inicjatywa Historyczna**

Projekt realizowany z Programu:

FUNDACJA INICJATYW OBYWATELSKICH
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej